

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Març 2026

núm. 840

Festes d'hivern

Moià viu la ressaca de la consulta
Oposició al cementiri xinès de Monistrol
Guillem Balart i «El dia del Watusi»

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

GRAU ■
SERVEIS IMMOBILIARIS DES DEL 1943

Immobiliaris
de confiança a
Barcelona.

GRAU Serveis Immobiliaris
Via Augusta, 64-66 entl. 3^a
08006, Barcelona
932 377 838

Patrimonis
Comunitats de propietaris
Immobiliaria
compra, venda i lloguer
Assegurances

EDITORIAL

Festes d'hivern i projectes polèmics

A l'interior d'aquest número de LA TOSCA es donen a conèixer diverses activitats i projectes associatius, culturals i institucionals de l'hivern que s'acaba. Un hivern marcat per la inestabilitat meteorològica, amb pluja, neu i vent, que han fet activar el sistema d'alertes al mòbil diverses vegades i ha obligat a posposar celebracions com els Tres Tombs. Els més de cent litres acumulats el mes de gener, afegit a les pluges anteriors i posteriors, garanteixen una primavera ufana i no haver de patir enguany per les reserves d'aigua.

Aquest hivern, la celebració del cinquantè aniversari de la recuperació del Ball de les Gitanes culmina tres anys seguits d'efemèrides i ballades intergeneracionals i massives dels Garrofins i del Ball del Ciri. Tant els Tres Tombs com el Carnestoltes han estat molt participats i mostren la vitalitat del poble.

La revista es fa ressò, així mateix, que el Crist de l'artista Francisco Asorey, que des de l'any 1952 s'exposa en una capella de l'església de Santa Maria de Moià, té un lloc destacat en una exposició a Sant Jaume de Galícia que es podrà veure fins a finals d'abril i que fa pensar si aquesta peça artística ha estat prou valorada, fins ara, pels qui en són titulars i pels qui difonen el nostre patrimoni cultural.

Hom entrevista Guillem Balart, un actor jove que s'ha consolidat en l'esce-

na teatral catalana i que ha viscut molts anys a Moià, on té la família. En un altre estadi del cicle de vida, Francisco Dueña, que va jugar com a futbolista una dècada al Club Esportiu Moià, i d'aquí l'apel·latiu de «Pelé», recorda la seva activitat com a corredor de fons quan aquest esport no tenia cap popularitat. A Moià va crear-se un club d'atletisme que organitzà diferents edicions d'una cursa de 25 quilòmetres de Moià a Sant Feliu de Terrassola. Ell s'entrenava a la nit, corrent fins a l'Estany, per preparar la cursa.

La revista s'obre amb diversos articles vinculats amb la consulta popular que tingué lloc el dia 11 de gener. En un ple de l'ajuntament a finals d'aquell mes, els grups de l'oposició presentaren una moció conjunta que demanava de suspendre els tràmits administratius i aturar-se un moment per repensar de nou els projectes. En el transcurs del ple van saber-se noves informacions, que ningú no havia difós anteriorment, durant la campanya. Un projecte urbanístic a Monistrol de Calders per a la construcció d'un cementiri multiconfessional, amb inversions de capital xinès, també ha generat polèmica. En ambdós casos, aquesta primavera els projectes seran presents en els plens, amb noves exposicions públiques i compareixences que alimentaran la inestabilitat, potser, i que poden fer activar eventualment alguna alerta.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
La ressaca de la consulta popular. <i>J. Font</i>	5
Escorxador-biogàs: del decret ... <i>Per un Mojà Viu</i>	7
Opinió	8
Càndid, tecnofantasia i rentadores màgiques. <i>M. Fortuny</i>	8
La Queixa	10
Actes i esdeveniments	12
Nova edició del Carnestoltes de Mojà ... <i>A. Vilardell</i>	12
Els Tres Tombs, endarrerits per la neu! <i>E. Roca</i>	14
Les entitats informen	15
Les caramelles de Mojà fan 100 anys. <i>Escola Pia</i>	15
50 anys del Ball de Gitanes. <i>Grup de Danses Trad.</i>	16
Ràdio Mojà manté l'activitat informativa	18
Un trimestre d'activitat cultural. <i>Museu de Mojà</i>	19
Notícies del Cercle. <i>Cercle Artístic del Moianès</i>	20
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	22
Festa dels 70 anys dels moianesos del 1955	23
Els Avets – Servei de Fundació Tutelar ... <i>FADEAM</i>	24
El Cor Xera actua a Mollet i continua els assaigs els dilluns	25
El Remolí Teatre: un espai de creixement i expressió ...	26
Dones compositoras del barroc ... <i>Joventuts Musicals</i>	27
Moianès	29
El Moianès ajuda Càritas. <i>Càritas Parroquial de Mojà</i>	29
La plataforma «Així no» s'oposa al cementiri xinès ... <i>J. Font</i>	30
Maqueta en 3D del terme d'Oló. <i>J. Canamasas</i>	32
De fora estant	33
El Crist d'Asorey viatja a Galícia. <i>F. Aliberch</i>	33
Perfils	34
Guillem Balart i «El dia del Watusi». <i>E. Altarriba</i>	34
Esports	37
Antics futbolistes del C.E. Mojà (18). <i>F. Dueñas. J. Riera</i>	37
Finestra Oberta	40
Helena Portella Bergés. «Banyoles»	40
Una mica d'història	42
Calendari Modilianum 2026: el Hudson Hornet ...	42
El compositor Marià Viñas i València. <i>R. Roca</i>	43
Lletres	44
Versos diversos... Els Tres Roures. <i>B. Fonts</i>	44
Publicacions	45
Breus	46
Moviment demogràfic / Necrològiques	48
Dades meteorològiques	50

Fot. Ramon Martínez

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Mojà · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Eduard Altarriba, Àlícia Arisa, Neus P. Cirera, Jaume Clarà, Josep Font, Cristina Forcada, M. Carme Muñoz, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
 Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Mojà
 DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 5'0 euros

Edita:

Amb el suport de:

LA TOSCA és membre de:

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

VIDA MUNICIPAL

La ressaca de la consulta popular

Josep Font

La mida de l'onada de la participació en la consulta popular de l'11 de gener pot ser tema de discussió, però el retorn de les aigües ha provocat una ressaca intensa i sorollosa, com la difusió de l'arxivament de la denúncia a l'alcalde en el ple del 28 de gener, la visita a Moià de la presidenta dels Comuns, el posicionament de l'associació de propietaris del polígon del Prat o la sol·licitud de compareixença de la plataforma Per un Moià Viu al Parlament de Catalunya. Són algunes derivades de la consulta, quan també s'han fet públiques reunions i visites que fins ara no havien transcendit. Anem a pams, mirant de surfejar la remor.

L'ordre del dia del ple del 28 de gener incloïa una moció conjunta dels grups de l'oposició sobre la consulta. La sessió va desenvolupar-se amb el soroll dels concentrats a la plaça, que seguien l'emissió i reaccionaven a les intervencions amb xiulets i consignes. La moció, llegida per Susana Tapia, exposava que la consulta havia tingut un resultat «clar, contun-

dent i inequívoc», amb l'expressió d'una voluntat popular contrària als interessos del projecte, i que «ignorar, desentendre's o actuar en contra» dels resultats «alimentaria la desafecció política». La moció proposava de reconèixer explícitament els resultats, amb la suspensió dels tràmits administratius vinculats a la modificació del planejament i l'inici d'un procés de diàleg i negociació amb els partits i entitats per tal de consensuar la regularització del Prat. En les intervencions posteriors i amb diferents intensitats, Junts, el PSC i la CUP demanaven de fer un *reset* i tornar a començar, i advocaren per encetar un procés de diàleg constructiu.

L'alcalde va respondre dient que el grup Aramoià no se sentia interpel·lat per la moció, si bé la consulta i els seus resultats havien significat «diferents tocs d'atenció». Va declarar que els tràmits administratius no es poden suspendre i que la regularització del polígon era un punt de trobada entre tots els grups. El debat, en què intervingueren tots els re-

Ple municipal del 28 de gener (fot. J. Font)

gidors d'Aramoià, tingué algun moment tens, especialment amb la regidora de la CUP. Una sorpresa, però, va ser conèixer que la denúncia contra l'alcalde —que havia planat sobre tot el procés de la consulta— havia estat arxivada des del mes de maig i que l'havia presentada El Fanal. «Ho he sabut avui», va dir l'alcalde, que es queixà que l'havien fet patir durant vuit mesos.

El dia 19 de gener la plataforma Per un Moià Viu havia difós a les xarxes una part del decret d'arxivament del cas per part del fiscal i dos dies després l'Ajuntament de Moià demanava aquesta resolució a la Fiscalia, resolució que arribà a la casa de la vila el 28 de gener, el dia del ple. En un programa de Ràdio Moià el dia 6 de febrer, Per un Moià Viu va afirmar que la nota l'havien presentada El Fanal i dues entitats més —de les quals no volgué donar els noms— i que són les que van rebre la resposta de la Fiscalia. En el transcurs del programa van posar en dubte que l'alcalde no hagués rebut anteriorment l'arxivament de la denúncia. El fet és que, en el decret enviat per la Fiscalia al consistori municipal, l'única entitat esmentada com a denunciant és El Fanal.

En el transcurs del ple va saber-se també que l'associació de propietaris del polígon El Prat havia fet arribar una instància a l'ajuntament. En aquest comunicat afirmen que les empreses del polígon donen feina, directament o indirecta, a unes 600 famílies i 1.200 persones, que els propietaris són coneixedors dels problemes de qualificació «d'un polígon que potser ha crescut de forma poc ordenada», però que han actuat sempre «pensant que s'estava complint la legalitat basant-se en el fet que hem sol·licitat permisos i llicències que se'ns han anat concedint per part de l'ajuntament». En aquesta instància sol·licitaven a l'equip de govern «que continuï la tramitació de

l'actual projecte de modificació del PGOU i procedeixi a l'aprovació inicial i definitiva del projecte».

Jèssica Albiach, presidenta dels Comuns, va venir a Moià la primera setmana de febrer i es reuní amb Per un Moià Viu. Albiach manifestà que recolzaria i empenyeria les propostes de la plataforma amb vista a aplicar els resultats de la consulta popular i que ja en el programa electoral dels Comuns demanaven la retirada del projecte d'ampliació de l'escorxador.

També la primera setmana de febrer va fer-se públic que, mitjançant la intermediació d'Enric Terencio del PSC —exregidor de l'Ajuntament de Moià—, els mesos de febrer i juliol del 2025 hi havia hagut sengles reunions de la plataforma Per un Moià Viu amb la delegada del Govern a la Catalunya Central, Elia Tortolero, i amb la directora d'Urbanisme i el director dels Serveis Territorials d'Urbanisme a Manresa, en què els tècnics d'urbanisme havien manifestat que la forma més ràpida i eficaç de regularitzar el polígon era mitjançant l'aplicació de l'article 1.14, el que l'ajuntament segueix. Terencio no va fer públiques aquestes reunions, i en declaracions a LA TOSCA es preguntava per què ho fan ara.

Finalment, els portaveus de la Comissió de Territori del PSC, els Comuns i la CUP al Parlament van sol·licitar el dia 23 de febrer la compareixença de la plataforma Per un Moià Viu a la cambra parlamentària, amb vista a «informar sobre la modificació puntual del planejament urbanístic a Moià per a l'ampliació d'un escorxador privat i la construcció d'una planta de biogàs municipal, així com explicar els resultats de la consulta popular realitzada el passat 11 de gener». En el moment de redactar aquest article, la compareixença encara no havia estat aprovada.

Escorxador-biogàs: del decret de la consulta al diàleg inexistent

Per un Mojà Viu

Comencem explicant les traves que vam tenir durant la campanya arran del decret de convocatòria de la consulta aprovat per l'alcaldia: menys dies de campanya dels que preveu la llei, l'absoluta prohibició de l'alcalde de la rua «Natura Centrum Est» per ser jornada de reflexió (cosa que la llei no contempla), una sola mesa electoral per a 5.522 persones cridades a votar; fer coincidir la campanya en plenes festes de Nadal (amb moltes activitats programades, espais ocupats, ponents de les xerrades no disponibles), no atendre la nostra petició de reunió (especialment per a augmentar el nombre de meses electorals) fins al divendres abans de la consulta... i la crida surrealista a l'abstenció per part de l'equip de govern. És decebedor el paper de l'ajuntament que, essent l'organitzador oficial de la consulta, va fer una mínima difusió institucional, exigida per la llei.

Malgrat les traves, fem una valoració molt positiva tant de la campanya com de

la jornada de votació i, evidentment, del resultat, que deslegitima el projecte que l'equip de govern vol anar tirant endavant.

També sap molt greu que l'alcalde, un cop es va avenir a posar dues meses electorals més, s'hagi negat a compensar amb 100 € els nostres voluntaris que, en un temps rècord de quatre hores, s'oferiren per a estar a les meses. Sense ells no s'haurien pogut atendre tots els votants i l'escrutini hauria acabat a la una de la matinada. Remuneració que sí que han rebut els funcionaris municipals que es prestaren a ser a la mesa.

A hores d'ara continuem a l'espera del diàleg promès per l'alcalde. Des que es va començar a parlar del projecte, ja fa més de dos anys, mai no ens han proposat d'asseure'ns a parlar.

Un nombre molt gran de moianesos i moianeses, més dels que van donar el vot a Aramojà, s'ha pronunciat clarament contra aquest projecte, i això hauria de fer reflexionar l'equip de govern.

«Ideant propostes de forma col·lectiva per fer efectiu el resultat de la consulta»

La varietat d'opinions és la base de la democràcia i no tolerarem que ser acusats sistemàticament de mentiders sense que es concreti ni una sola mentida.

Tampoc no tolerarem que l'alcal-

de compari la nostra manera d'actuar amb la de l'extrema dreta. Considerem que la feina que estem fent per aturar aquests projectes acredita que en som ben lluny.

OPINIÓ

Càndid, tecnofantasia i rentadores màgiques

Miquel Fortuny. Biòleg

Càndid o l'optimisme és una novel·la satírica, escrita per Voltaire (advocat, escriptor, filòsof i historiador francès) i publicada l'any 1759 durant el seu retir a Ferney (ciutat francesa fronterera amb Suïssa). La novel·la brilla per la seva fina ironia. L'idealisme alemany i l'optimisme filosòfic de Gottfried Wilhelm Leibniz (filòsof i matemàtic alemany) i les teories sobre la providència de Jean-Jacques Rousseau (filòsof i naturalista suís) van ser els principals blancs de les seves sagues iròniques. Voltaire s'oposa al bonisme optimista de Leibniz (1646-1716), que afirmava que vivim en el «millor dels mons possibles», perquè Déu, per la seva bondat i omnipotència, no n'hauria pogut crear un de dolent. A més de l'optimisme filosòfic, Voltaire ataca la intolerància, el fanatisme i l'engany.

Amb les plantes de biogàs hi ha una mena d'optimisme tecnològic impulsat per Europa, l'Estratègia Catalana del Biogàs 2024-2030, aprovada el maig del 2024 i que la governança de Mojà té molta pressa per implantar. Tot això amb el beneplàcit de la indústria porcina intensiva, macrogranges i escorxadors. Curiosament, l'Estratègia Catalana del Digestat 2024-2030 ha estat redactada al mateix temps pel Centre Beta de la Universitat de Vic.

Sabem que moltes de les molèsties associades al biogàs no venen del procés en si, sinó dels punts més quotidians i menys visibles: transport, descàrregues, manipulació prèvia, temps d'exposició dels residus a l'aire, distància de la població, residus utilitzats com a llots d'escorxador i depuradora, però especialment,

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Mojà
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

si la planta va dirigida fonamentalment a resoldre externalitats d'un escorxador i no realment a resoldre el problema de purins i nitrificació dels aqüífers. Negar-ho és falsejar la realitat, allò que Voltaire criticava.

Hi ha dues qüestions que no es poden obviar. La primera és que la tecnologia sempre és bona per a qui la ven, però tampoc no és cap panacea, mai no pot superar els límits de la termodinàmica. No es poden construir cases sense escales ni ascensors amb la grollera esperança que la tecnologia podrà algun dia fer desaparèixer la llei de la gravitació universal, com tampoc que una planta de biogàs sigui la gran rentadora màgica: el nitrogen no desapareix, sols canvia de lloc. L'altra qüestió que la tecnologia pretén ignorar és la Paradoxa de Jevons, que demostra clarament que la plantes de biogàs impulsen el creixement *ad nauseam* de macrogranges, escorxadors i la precarietat laboral, associada especialment als escorxadors. Una realitat tan tangible que algú n'hauria de prendre nota.

D'altra banda, a Moià és molt difícil d'entendre que en catorze anys la governança no hagi estat capaç de legalitzar un polígon industrial. Això és paradoxal i, com deia Jorge Wagensberg, és un clar indicatiu, un símptoma evident que en catorze anys ha faltat una idea. Prendre ara dialogar amb falses excuses

i culpabilitzar els ciutadans de posar en perill cinc-cents llocs de treball sembla demagògic.

L'argument de la caiguda del PIB i l'augment de l'atur per a justificar la indústria que ens cal, és permetre que Masia Tero creixi amb cinc noves naus. Vet aquí la gran trampa de l'estadística... Efectivament, una empresa serà més pròspera, algú més ric, el PIB augmentarà, però a Moià el nombre de persones pobres creixerà i la desigualtat també. Seria indignant que algun il·luminat titlli això de populisme; no ho és, perquè la confiança ingènua (com sempre) en la bondat dels qui tenen el poder econòmic és un miratge, i mentrestant els exclosos continuen esperant... Ja ho deia l'economista canadenc Galbraith (teoria del cavall i el pardal) referint-se a la bestiesa que resulta del fet d'afirmar que és suficient donar civada al cavall perquè així caurien a terra algunes llavors que els pardals es crusprien. El papa Francesc ho va denunciar en l'encíclica *Evangelii gaudium*: no és cert que el creixement econòmic provocarà igualtat social i inclusió. Què tal si la governança es preocupés més de l'índex de Gini, que mesura la desigualtat, que no pas del PIB?

No: malgrat els errors, Malthus (*Assaig sobre el principi de la població*) no està vençut, ni tampoc l'informe del Club de Roma (1971), ni Georgescu-Roegen

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Cristina Homs Fargas N° Col·legiada: 1.456

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut

Av. de la Vila, 4 baixos // 08180 Moià

 93.820.91.55 - 659.660.348

(a qui Paul Samuelson qualificà com «l'erudit entre els erudits» i «l'economista entre els economistes»), però el capital no té aturador: atur, conflictes socials i la frustració de les esperances d'un nombrós col·lectiu que ha votat un no rotund a la planta de biogàs i a l'ampliació de l'escorxador.

El cert és que el futur de Moià no es pot decidir solament als despatxos, ni amb documents estratègics o amb polítiques de majoria absoluta. En pobles com Moià, on s'ubiquen les plantes de biogàs i on el paisatge canvia, els recursos hídrics minven i on la convivència es posa a prova i els beneficiaris són pocs, el resultat de la consulta als ciutadans hauria de estar per damunt de tot. Però crec que si avui, 2 de febrer del 2026, em convertís en el noble francès Antoine Gombaud (1607-1684), anomenat Cavaller de Méré (aficionat als jocs de daus i a les juguesques), i preguntés al geni de Blaise Pascal (fundador de la teoria de la

probabilitat), apostaria sense dubtar-ne que la governança de Moià ja ho té «lamentablement» tot decidit.

Si finalment el projecte avança, cal fiscalitzar rigorosament allò que s'ha promès —nivells d'olors, volum de residus i origen, freqüència de camions, retorn energètic, animals escorxats—, s'ha de comprovar amb dades reals, públiques i contrastables, amb auditories independents i mecanismes de seguiment continuat. Exactament igual per a l'escorxador i els seus plans d'expansió. Si es generen molèsties i incompliments, acceptar el tancament de la planta i restriccions a l'expansió. Utopia, sí, ja ho sé, però Moià s'ho mereix i el no rotund de la consulta hauria de ser determinant per a replantar-ho tot!

La Queixa

Lamento profundament que la mala gestió de l'ajuntament envers el poble faci tenir els carrers en mal estat, sense clavegueres, ni embornals, ni asfaltats. Lamento profundament que hi hagi convilatans que pensin que la solució per als grans bassals d'aigua de carrers i camins sigui extreure la terra que empara l'entrada de les parcel·les particulars properes per tal que l'aigua del carrer entri en tals parcel·les i desaparegui dels bassals. Potser qui ho fa estaria content que li entrés l'aigua a casa seva. A mi no m'agrada, aquesta solució. MCM.

Podeu enviar les vostres queixes, suggeriments, etc. a latosca@latosca.cat. Cal un text breu, acompanyat per una fotografia. Pot anar signat amb pseudònim o inicials, però en el correu heu de fer constar el nom i cognoms.

8M / Dia Internacional de les Dones

La Diputació de Barcelona i els municipis de la demarcació fem polítiques feministes per construir ciutats i pobles igualitaris. Fem possible la igualtat!

www.diba.cat/diadones

ACTES I ESDEVENIMENTS

Nova edició del Carnestoltes a Moià, una cita viva i participativa

Andreu Vilardell Forcada

El dia 21 de febrer Moià tornà a demostrar que el Carnestoltes és una de les cites més vives i participatives del calendari festiu local. Amb un clima serè i un fred moderat, la vila va acollir una rua de 23 carrosses participants —d'un total de 24 inscrites— i centenars de persones disposades a celebrar la festa amb imaginació i bon humor. Segons l'organització, a càrrec de l'Ajuntament de Moià, la jornada es desenvolupà sense cap incidència destacable.

La moguda va començar a les 17.30 h amb la mostra de carrosses a la plaça de Catalunya, cosa que permeté al públic d'observar de prop els muntatges abans de la desfilada. A les 18.07 h es donava el tret de sortida oficial a la rua, que va transcórrer pel carrer de l'Onze de Setembre, avinguda de la Vila, Sant Antoni, plaça Major, Forn, plaça i carrers de Sant Sebastià i Sant Josep, plaça del Colom, de nou avinguda de la Vila, per a acabar al carrer del Remei.

El pas per la plaça Major va constituir un dels moments centrals de la rua. Allà el jurat —format per la companyia El Remolí, amb els personatges de les Tietes de Castelló i el Rei Carnestoltes— disposava d'un escenari des d'on dinamitzar la festa. Lluny de limitar-se a una valoració estàtica, els seus membres baixaven de l'escenari per interactuar amb les comparses i el públic, i utilitzaven cartells amb *emojis* per a donar instruccions, marcar la intensitat o reclamar encara més espectacle. Aquest punt del recorregut es va convertir en un espai de joc compartit entre participants i assistents. També s'havia fet una visita a les carrosses abans de l'inici de la rua.

Les carrosses tornaren a demostrar la capacitat creativa del teixit festiu moianès. Hi conviuen referències a sagues i produccions cinematogràfiques com Caça-fantasmes, l'univers d'Avatar, els Reis Julien de Madagascar o Up, amb propostes més lliures i conceptuals. Entre aquestes darreres va destacar MO.IA, una proposta que representava un eixam de cervells integrats en una intel·ligència artificial itinerant que es movia entre comparses, jugant amb la ironia tecnològica i el doble sentit del nom. Tampoc no hi van faltar carrosses amb to paròdic o amb picades d'ull a temes locals.

En el marc del III Concurs de Carnestoltes, els guardons es van entregar a les 22.30 h al Pavelló, després del sopar popular organitzat per Ambu (21.00 h). En la Categoria General, el primer premi va ser per a Rampoina Obrera, i el segon, per a Circ Cabrit. En la Categoria Familiar, el primer premi va recaure en Cazafantasmias, i el segon, en Yayoi Kusama-Un món de colors. Cada categoria va atorgar un primer premi consistent en un val de Masia Tero valorat en 200 €, i un segon premi format per 8 tascons de Montbrú i dos vals ABIC de 25 € cadascun.

La festa es va allargar fins a la matinalda, amb l'actuació de l'Orquestra Mitjanit i la sessió del Dj Tònics, de les 23.00 fins a les 4.00 h, posant punt final a una jornada que consolida el Carnestoltes com una expressió col·lectiva d'enginy, convivència i identitat local.

Rampoina Obrera, Dos membres del jurat, i Circ Cabrit (fot. Ramon Martínez)

Els Tres Tombs, endarrerits per la neu!

Elisa Roca

El diumenge dia 1 de febrer es van celebrar els Tres Tombs com a colofó de la Festa Major d'Hivern. Això sí, una setmana després del que era previst, a causa del mal temps: una nevada que va obligar la comissió de la festa a posposar-ho tot, divulgant el canvi de dates sobretot per les xarxes socials. Prèviament, el diumen-

ge 18 de gener, s'havia fet el traspàs de la bandera de sant Antoni Abat al banderer d'enguany i el relleu dels administradors, tot dins els actes de la Mostra de Danses Tradicionals tinguda a l'església parroquial, fet que li va donar un caire més solemne. És tradició també que el dia abans de la festa dels Tres Tombs els grallers ofereixin una serenata als administradors anunciant la festa de l'endemà i els acompanyin a la recepció institucional que els brinda l'ajuntament. Així mateix, els socis

—que gaudeixen d'un tiquet gratuït— i la resta de vilatans havien estat convidats a una botifarrada popular a la plaça Major. Amb la plaça ben concorreguda, va ser una vetllada amb molt bon ambient i hi no va faltar el grup de Country de Moià per a amenitzar-la, tot i no comptar amb tants balladors com altres anys a causa del sobtat canvi de data.

L'endemà, la rua va tenir una trentena de músics de l'Espai Musical, que

obrien la comparsa, amb el Pollo, el banderer d'enguany, que va ser Adrià Clotet Tura, acompanyat dels sis administradors —Jordi Cuberta, Aleix Clusella i Rosa Forcada com a sortints, i Agustí Prat, Sebastià Prat i Josep Franquesa com a entrants—, la calessa amb el Traginer d'Honor, Antoni Mur, inspector en cap dels Agents Rurals

*Els balladors del Contrapàs Curt, davant el banderer
(fot. Sílvia Sánchez)*

de Catalunya, i, seguidament, la colla de grallers, cinc carros tibats per cavalls i eugues, una quarantena d'animals, bàsicament equins, i un bon nombre de tractors antics que tancaven la comitiva.

Per arrodonir la festa, en l'últim tomb, en què foren beneïts tots els animals, es ballà el Contrapàs Curt, ball lligat als traginers i interpretat només per dos dansaires, en aquest cas Jordi Ferrer i Cosme Homs.

Les caramelles de Moià fan 100 anys

Escola Pia de Moià

Cada diumenge de Pasqua, els alumnes de cicle superior de l'Escola Pia de Moià surten a cantar les caramelles i a ballar el Ball de Bastons. «Esclat de vida» és la cançó que cada any es repeteix. Les caramelles es canten en els principals carrers i places del poble. Els últims anys es va a les residències d'avis; la cara dels residents s'il·lumina amb un somriure en sentir les caramellaires.

A l'Arxiu de l'Escola Pia de Catalunya hem revisat unes *Efemérides de las Escuelas Pías de Moyá* escrites pel P. Joan Comellas. Ja en l'any 1954 s'esmenta que el P. Lluís Tort i una trentena de nens surten el 17 d'abril a cantar les caramelles i que «recorren las masías del este y de mediodía» de Moià. Abans, en 1944, es diu que, després de la missa solemne a la parròquia, «los alumnos cantan las caramellas recorriendo la villa con el P. Forcada».

Jaume Clarà Arisa ens comenta que la primera vegada que les cròniques de l'Escola Pia moianesa esmenten les caramelles és durant el rectorat del P. Joan Batllori (del 19 d'agost de 1925 fins al 8

d'agost de 1928), en què es comenten «las salidas que hicieron los alumnos de nuestras escuelas, acompañados por los PP. Pompilio M.ª Codinaç[h] y Ramón Clapers, para cantar en los días de Pascua las llamadas vulgarmente “caramellas”». Aquesta dada la podem relacionar amb un article publicat en el *Butlletí de la Lliga Defensa de l'Arbre Fruiter*, l'abril de 1926, en què es parla de la participació d'una congregació infantil de la Mare de Déu de l'Escola Pia i Sant Josep de Calassanç en les activitats de Setmana Santa i Pasqua d'aquell any, i entre les activitats esmentades hi apareixen les caramelles. Per tant, sembla que va ser l'any 1926 quan alumnes de l'Escola Pia van cantar per primera vegada caramelles. Així, doncs, podem dir que fa cent anys, com a mínim, que els alumnes de l'Escola Pia canten les caramelles el dia de Pasqua.

Enguany, us esperem el dia 5 d'abril, diumenge de Pasqua, per a gaudir de la cantada i ballada i així mantenir les tradicions que tanta identitat donen al nostre poble i a la nostra cultura.

Caramellaires dels anys 1948 i 2025 (fot. J. Renom i Escola Pia)

LES ENTITATS INFORMEN

50 anys del Ball de Gitanes

Grup de Danses Tradicionals de Moià

El dia 18 de gener vam celebrar a l'església parroquial el cinquantè aniversari de la recuperació del Ball de Gitanes. Aquesta festa ha culminat un cicle que ha durat tres anys, començant en el 2024 amb la celebració del cinquantè aniversari de la recuperació dels Garrofins i en el 2025 amb la del Ball del Ciri.

L'acte va començar amb les tres danses tradicionals que s'interpreten cada any dins la Festa Major d'Hivern. Primer es va interpretar el ball del Ciri, que enguany feia un goig especial, ja que el dansaren nois i noies molt joves. Tot seguit es continuà amb els Garrofins, en què poguérem comprovar que tenim les danses ben vives, ja que els balladors eren divuit. Finalment, la colla bastonera ens va oferir el Ball de Bastons de Moià, que l'any passat celebrà també el seu cinquantè aniversari. A continuació es va fer el traspàs de la bandera dels administradors de Sant Antoni, un acte que darrerament ja s'integra dins la mateixa celebració, tenint en compte que el significat del Ball del Ciri és precisament aquest relleu d'administradors.

La celebració del cinquantè aniversari de les Gitanes va comptar amb una participació d'honor: la representació de la coreografia filmada l'any 1935 per Agustí Fabra i Bofill. En aquella època les dones no prenen part en aquest ball, sinó que era interpretat per sis homes, tres dels quals vestien de dona. La reproducció fidel del vestuari —a càrrec de Glòria Pons Puigcorbé— i la música de violí interpretada per Sergi Renom Vilardell van transportar per un moment els espectadors a aquell temps.

Per acabar la celebració, es va dur a terme una ballada conjunta de setantaset dansaires de diferents èpoques. Es van introduir alguns canvis en la coreo-

grafia tradicional per poder encabir-hi tothom, i es van repetir els mateixos recitats de fa cinquanta anys. En la part final, a la Cobla Sabadell s'hi van incorporar el violí d'en Sergi Renom i la caixa d'en Gerard Romeu.

El Pollo, personatge emblemàtic de la història i cultura de Moià, sempre fa la guitza als dansaires durant el ball. En aquesta ocasió, però, en lloc d'acabar mantejat i per terra, va ser homenatjat, tal com es feia antigament en el Ball de les Gitanes, en què tenia un paper destacat, ocupant la posició central i amb una reverència per part dels balladors.

Al final de l'acte, tots els dansaires i el públic assistent van fer un reconeixement a Jordi Ferrer i a Rosa Forcada per haver estat al capdavant de les danses durant els últims vint-i-cinc anys, desitjant que siguin molts més.

Han estat tres anys de molta feina, d'encarar reptes importants, de molta tradició i cultura, com també de tres espectacles amb els quals hem volgut mostrar d'on venim i qui ens ha ajudat a arribar fins aquí. Vam omplir l'església amb un centenar de garrofins i garrofines, un centenar de dansaires del Ball del Ciri, i en aquesta edició l'hem tornada a omplir amb una vuitantena de balladors i balladores del Ball de Gitanes i, no cal dir-ho, amb un públic entregat que ens ha fet emocionar amb la seva calidesa.

Cadascun dels esdeveniments ha comptat amb un seguit de gent que durant mesos les han pensades i preparades. Han refet coreografies, han mesurat espais, han pensat i preparat la roba i els accessoris i han estat pendents de cada detall. A tothom, mil gràcies!

Però el grup de danses no ha estat l'únic que ha tingut feina, ja que darrere

de cada celebració hi ha hagut un grup de tècnics que han pensat com il·luminar cada escena i han fet lluir encara més tots els balls. Volem expressar un agraïment especial a l'Oriol, al Campru i al Xavi, per tota la tasca tècnica, i en la celebració de les Gitanes al Pau Arissa i al Jordi Font, per la seva ajuda en la posada en escena de tot l'espectacle. També donem les gràcies a l'Ajuntament de Moià per fer possibles les tres celebracions.

Aprofitem aquestes línies per a agrair immensament la resposta dels balladors i balladores que ens han acompanyat i ens han ajudat a fer de cada celebració un gran espectacle. I sobretot volem agrair la resposta dels dansaires que en els anys 1974, 1975 i 1976 van recuperar els balls i que han volgut tornar-los a ballar després de cinquanta anys.

Amb motiu de les tres efemèrides, fins al 8 de febrer s'ha pogut visitar al Museu

Rafel Casanova l'exposició «50 anys de danses tradicionals». L'exposició, idea original del grup de Danses Tradicionals, amb la col·laboració de Jaume Clarà i Ramon Tarter, mostra un recorregut per la història de les danses, des de les primeres referències fins al moment actual. També compta amb una recopilació del nom dels balladors que els últims cinquanta anys han ballat les Gitanes i el Ball del Ciri, o almenys aquells de qui es té constància. No volem deixar-nos ningú, per la qual cosa emplacem a qui no hagi trobat el seu nom a la llista que ens ho digui. I si us heu quedat amb ganes de veure l'exposició, esperem poder-ne tornar a gaudir en el futur.

La resposta per part dels dansaires i del públic que ens ve a veure fidelment a cada ballada ens mostra que la cultura a Moià, i en concret les danses tradicionals, són més vives que mai. Moltes gràcies a tothom! Fins a la pròxima ballada!

El conjunt dels dansaires, al final de la celebració (fot. Sebastià Renom)

Ràdio Moià manté l'activitat informativa

Ràdio Moià

Tertúlia política, el 6 de febrer (fot. Ràdio Moià)

Durant els mesos de gener i febrer Ràdio Moià ha continuat amb els programes habituals de la seva graella, mantenint el compromís amb la informació local, la cultura i la participació ciutadana.

Aquest començament d'any ha estat marcat per dos programes especials. El primer es va dedicar al seguiment de la consulta municipal celebrada l'11 de gener, amb informació i valoracions al llarg de la jornada. El segon s'emeté amb motiu del Dia Mundial de la Ràdio, el 13 de febrer.

El programa commemoratiu, conduït per Ramon Martínez, Toni Colomer i Andreu Vilardell, va oferir un recorregut pels orígens de la ràdio com a invent, passant pel fenomen de les ràdios pirates arreu del món i a Barcelona, fins a arribar a un emotiu repàs de programes i col·laboradors històrics de l'emissora. L'espai es completà amb notes de veu i fragments de programes antics que permeteren de recuperar moments destacats de la trajectòria de Ràdio Moià.

En l'àmbit informatiu, el propassat 6 de febrer es va emetre la segona edició

del programa trimestral «Moià, això t'interessa!», un espai dedicat a repassar l'actualitat municipal. El programa es va concloure amb una tertúlia política amb representants dels grups municipals amb presència en el plenari de l'Ajuntament de Moià: Dionís Guiteras (Aramoià), Maria Tarter (Junts), Lakshmi Roset (Capgirem Moià - CUP) i Enric Terencio (PSC). Entre els temes de debat van destacar l'execució del Pla de Mobilitat Urbana Sostenible, la convivència amb la fauna cinegètica, l'avaluació i continuïtat de la programació cultural i els projectes de regularització del polígon del Prat i la planta de biogàs.

Ràdio Moià complementa la difusió informativa a través de la plataforma Instagram, on durant aquests mesos ha fet seguiment de diverses activitats i esdeveniments destacats del municipi, com la Festa Major d'Hivern, la nevada o l'alerta per vent. Amb aquesta programació i presència digital, Ràdio Moià referma el seu paper com a mitjà de proximitat i espai de debat i informació al servei dels ciutadans.

Un trimestre d'activitat cultural

Museu de Moià

Un dels objectius del Museu de Moià és funcionar com un punt neuràlgic de la vida cultural del municipi, ja sigui dinamitzant els elements patrimonials propis com essent un revulsiu d'inquietuds culturals. Per això, entrem en el 2026 havent forjat espais vius i oberts a la ciutadania amb activitats culturals i educatives adreçades a públics diversos. Hem ofert una programació de divulgació del patrimoni col·laborant amb el teixit educatiu i social.

Un dels eixos principals del trimestre ha estat l'exposició temporal «50 anys de danses tradicionals a Moià», emmarcada en la commemoració del 2026 Any Gitan@. L'associació Danses de Moià ha aprofitat la celebració dels cinquanta anys de la recuperació del Ball de Gitanes, ja documentat el 1785, per a remar-

car les danses tradicionals del municipi, el Ball de Gitanes, el Ball de Garrofins i el Ball del Ciri, com a element clau del patrimoni immaterial local. La inauguració, celebrada el mes de desembre, va comptar amb una notable assistència de públic i deixà clara la importància de preservar i transmetre aquestes manifestacions culturals.

En l'àmbit de la divulgació ambiental, el museu ha organitzat l'activitat «Descobrim la biodiversitat del Parc Prehistòric de les Coves del Toll», amb la col·laboració de GAIA - Serveis Ambientals. Aquesta proposta gratuïta ha permès als participants de conèixer la riquesa natural de l'entorn a través d'un itinerari guiat, observant fauna, flora i rastres d'animals i valorant la importància de la conservació del medi natural.

El Poema de Nadal, a l'alcova de Can Casanova

També hem reforçat la relació amb el món educatiu participant en la Pia&Go, esdeveniment solidari organitzat per l'Escola Pia de Moià. Durant la jornada, nombroses famílies pogueren gaudir de tallers de prehistòria i informar-se sobre el patrimoni del Museu i del Parc Prehistòric de les Coves del Toll.

Les festes de Nadal han farcit el Museu de diverses activitats adreçades al públic familiar, com la visita teatralitzada del *Poema de Nadal* de Josep Maria de

Sagarra a la Casa Museu Rafel Casanova, impulsada per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural. A més, iniciatives com «La gran missió dels caganers despistats» i la recollida de cartes per als Reis d'Orient van convertir el museu en un centre de joc, trobada i tradició durant les festes.

Amb aquest conjunt de propostes, el Museu de Moià referma el seu compromís amb la divulgació del patrimoni, l'educació i la dinamització cultural del municipi.

Notícies del Cercle

Cercle Artístic del Moianès

Durant els mesos de gener i febrer el Cercle Artístic del Moianès ha mantingut una activitat intensa, combinant trobades de dibuix, exposicions i propostes culturals vinculades a les arts visuals.

La dibuixada número 90 del Moianès va marcar l'inici d'aquest nou any d'activitats, esdevenint una fita significativa que ens situa ja a les portes del desè aniversari de les dibuixades al Moianès, previst per al present any 2026, amb la simbòlica dibuixada número 100 cada vegada més a prop. Posteriorment, la dibuixada número 91 es va celebrar a Calders, concretament a la Colònia Jorba, el dia 8 de febrer de 10 a 13 h. La trobada va comptar amb la participació de dibuixants procedents del Bages, el Moianès i el Barcelonès, reforçant el caràcter obert i intercomarcal d'aquestes sessions.

També cal destacar la itinerància de l'exposició Petit Format a Moià, una mostra constituïda per més de 140 obres de 20x20 cm com a denominador comú. L'exposició ha reunit artistes vinculats al Cercle Artístic del Moianès, al Cercle Artístic de Manresa i al Grup Art Navarclés, generant un espai de trobada i diàleg.

En el cicle de Xerrades d'Art de la Biblioteca, que se celebra els últims divendres de mes, aquest primer trimestre s'ha programat un cicle amb la fotografia com a eix vertebrador. El mes de gener es va inaugurar amb la conferència dels germans Renom, sota el títol «Records d'un poble a través de la fotografia». La sessió oferí un recorregut per la memòria visual de Moià i el seu entorn a través d'imatges històriques que documenten la vida quotidiana, els espais urbans, les festes i les transformacions socials del municipi al llarg del temps. La xerrada va destacar la fotografia com a eina de preservació de la memòria col·lectiva i com a patrimoni cultural compartit. El mes de febrer tingué lloc la xerrada «La fotografia com a eina per a la pintura», a càrrec de l'artista Esteve Manubens, que treballa un estil situat entre el realisme i l'hiperrealisme, amb obres realitzades en oli, pastel i carbó. El cicle es completarà el mes de març amb una sessió a càrrec de l'Associació Foto Art de Manresa, que aquest any celebra el seu cinquantè aniversari.

Per altra banda, el programa de ràdio

i *podcast* «Ones Creatives», que s'emet quinzenalment el dissabte, ha encetat l'any 2026 amb els següents programes: 10 de gener (8è programa de la 4a temporada): «Quan la tecnologia transforma la societat (i no demana permís)»; convidat: Jordi Colobrans, professor de sociologia i expert en la relació entre societat i tecnologia. 24 de gener (9è): «Animar: l'art d'enganyar l'ull per tocar l'ànima»; convidada: Sílvia Puig Brujas, artista del món de la il·lustració, el còmic i l'animació. 7 de febrer (10è): «La memòria com a acte creatiu»; convidada: Elvira Permanyer, bibliotecària i llicenciada en Geografia i Història, autora de *Visca el teatre! més de 100 anys aixecant el teló a Moià (1868-2004)*. El programa es retransmet el dimarts de 14 a 15.30 h i el dimecres de 21 a 22.30 h, i durant la setmana resta disponible en format *podcast* a les principals plataformes.

Xerrada d'Art, dels germans Renom

21 de Març 2026

CAP BUTACA BUIDA!

DIADA DEL TEATRE

capbutacabuida.cat

Un projecte de:

TTTTT ADECA
TT Empreses de Teatre de Catalunya

Amb la col·laboració de:

Media partners:

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

La Biblioteca Municipal 1 d'Octubre encetava l'any 2026 de la mateixa manera que va concloure el 2025: amb una colla d'activitats. El 2 de gener, amb certa expectació per l'arribada dels Reis d'Orient, es va organitzar un taller de fanalets a càrrec de JimArt. Les creacions resultants ompliren la cavalcada de llums i colors.

El Premi Atrapallibres, convocat pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, va facilitar dues sessions de lectura amb els nois i noies de 4t i 5è de primària. La primera sessió, realitzada el 13 de gener amb els alumnes de 4t, permeté de copsar totes les capes de significat del conte Ànec coix, gallina cega, d'Ulrich Hub, un veritable descobriment. El 26 de gener va ser el torn dels alumnes de 5è, els quals llegiren l'obra *A, B, C i la Sra. Smith*, de Núria Parera.

El 16 de gener, a les portes de la Festa Major d'Hivern, la rondallaire Lídia Clua va presentar el seu espectacle familiar *El país de les puces*. Els assistents compartiren un moment molt especial amb la puça Blanca: la seva festa d'aniversari. Aquell mateix dia, en Jin Vives, juntament amb en Nil Oliveras, va presentar el seu llibre de desajuda *Potser en una altra vida*. La sessió, carregada d'ironia i d'humor negre, va fer somriure el públic.

El club de lectura de novel·la, tingut el 26 de gener, va girar al voltant de l'obra *L'estiu circular*, de l'autora francesa Marion Brunet. El poeta Michel Bourret fou l'encarregat de conduir la sessió.

El 28 de gener, Shelley Theodore va guiar una altra sessió del Book Club amb la novel·la *The Vegetarian*, de la Premi Nobel de Literatura Han Kang.

Sortida al Teatre Nacional de Catalunya (fot. Biblioteca Mun. 1-0)

El 29 de gener va tenir lloc el taller de literatura infantil, dinamitzat per Mireia Pujol i Vero Hernando. A través dels contes es parlà del dol i de fins a quin punt la literatura és un bon recurs per a tractar-lo. Com és habitual, es feu un repàs de les novetats acabades d'arribar a la biblioteca.

El 30 de gener, el Cercle Artístic del Moianès va organitzar una xerrada que formava part del Cicle d'Hivern: fotografia, amb el títol «Records d'un poble a través de la fotografia». Jordi Renom va projectar nombroses fotos històriques que van transportar tothom a un Moià pretèrit.

El mes de febrer va arribar amb l'exposició fotogràfica «Família escollida», d'Alix, a partir de la qual pretenia reflexionar sobre el concepte de *família* i els seus diversos significats.

Amb el carnestoltes ben a prop, el 3 de febrer es va organitzar un taller perquè els més petits poguessin crear un barret molt divertit, ple de borles i lluentons.

El dimarts 17 de febrer es va celebrar una altra sessió del cicle «Llegir el teatre». Es parlà de *La reina lloba*, de Pau Carrió, dedicada a Margaret d'Anjou, un dels personatges més citats en l'obra de Shakespeare. El divendres següent es feu la sortida al Teatre Nacional per tal de veure l'obra.

El 23 de febrer Pep Monsech va conduir la nova sessió del club de lectura de novel·la, centrat en *La senyora Dalloway*, de Virginia Woolf, una lectura exigent però amb molts matisos.

No us perdeu les activitats preparades per als pròxims mesos... Veniu a la biblioteca si les voleu conèixer!

Festa dels 70 anys dels moianesos del 1955

Moianesos del 1955

El propassat mes de novembre vam celebrar el setantè aniversari dels moianesos nascuts l'any 1955. És clar que tots estem en forma, com podeu veure en la fotografia. Vàrem dinar tots junts i després

ens ho vam passar molt bé. Vàrem ballar mentre el nostre DJ Plade amenitzava la festa amb música de la nostra època.

Agraïm la dedicació dels qui tan encertadament organitzaren la trobada.

Trobada dels setantins (fot. Sebastià Renom)

Els Avets – Servei de Fundació Tutelar: compromís amb la protecció i els drets

FADEAM, Fundació d'Atenció als Discapacitats Els Avets de Mojà

La Fundació Tutelar de la Comunitat Els Avets és un servei orientat a l'acompanyament i suport de les persones amb discapacitat que requereixen mesures de suport per a garantir l'exercici efectiu dels seus drets. La seva finalitat és assegurar que puguin desenvolupar el seu projecte de vida amb les màximes garanties, facilitant les gestions necessàries i vetllant per

L'equip professional és format per una treballadora social, un psicòleg, un advocat, una administrativa i una integradora social com a persona referent de suport. Aquest equip interdisciplinari treballa de manera coordinada per garantir una atenció integral i personalitzada.

Amb aquesta iniciativa, la Comunitat Els Avets posa a disposició de la comarca

Fot. FADEAM

la seva protecció jurídica, social i personal.

L'actuació de la fundació es fonamenta en el respecte a la voluntat, les preferències i la dignitat de cada persona, situant-la al centre de totes les intervencions. El servei no solament dona resposta a necessitats administratives o legals, sinó que promou un acompanyament continuat, adaptat a cada situació i orientat a afavorir l'autonomia i la qualitat de vida.

del Moianès el servei de fundació tutelar, adreçat a totes aquelles persones i famílies que necessitin suport i orientació. Per a més informació us podeu adreçar a fundesuport@avets.cat o als telèfons 93 830 13 62 - 640 192 013.

El Cor Xera actua a Mollet i continua els assaigs el dilluns

Cor Xera

El Cor Xera de Moià va ser l'agrupació convidada per la centenària Societat Coral El Clavell, de Mollet, entitat fundada l'any 1913. Dins el marc de la seva Festa Major d'Hivern, en honor de sant Vicenç, es va fer un concert amb l'actuació de les dues corals, el diumenge dia 25 de gener a les cinc de la tarda, a l'església parroquial de Sant Vicenç de Mollet.

La coral moianesa, dirigida per Ricard Cots, va interpretar un variat repertori, que combinava peces de diferents estils i èpoques. El programa incloïa obres com *Ecce Homo*, de Howard Goodall, *Ave verum*, de Saint-Saens, el *Lacrimosa* del Rèquiem de Mozart (amb arranjament de Ricard Cots), així com diverses cançons populars catalanes i internacionals, com *La pastora Caterina*, *S'acaben les setmanes de Daniel* i la *Nadala del pastor gros*. El concert va culminar amb la interpretació conjunta de *Santa nit*.

L'actuació va ser una nova mostra de la col·laboració entre formacions corals i de la voluntat del Cor Xera de projectar la seva activitat mes enllà del Moianès, consolidant la seva presència cultural en el territori.

Assaigs oberts a nous cantaires

El Cor Xera continua la seva activitat regular amb els assaigs que tenen lloc cada dilluns de 21.15 a 23.00 hores.

La formació treballa per projectes trimestrals, un format que facilita la incorporació de nous cantaires al llarg del curs. El projecte actual es basa

Actuació conjunta a Mollet (fot. Coral El Clavell)

en la música i les cançons de taverna, d'arreu, opció que fa que puguem cantar en diferents llengües... La coral manté les portes obertes a totes aquelles persones que tinguin «dots» d'afinació i tinguin interès a cantar, independentment de la seva experiència prèvia.

El Remolí Teatre: un espai de creixement i expressió per a adults al Moianès

El Remolí Teatre

Des de setembre del 2023 el Grup de Teatre per a Adults El Remolí Teatre forma part de la vida cultural del Moianès. Les classes van començar a Can Remolí, punt de partença d'un projecte que va néixer amb la voluntat d'oferir un espai de creativitat, expressió i cohesió per a gent adulta amb inquietuds artístiques i que, des d'aleshores, no ha parat de créixer.

«Spoilers», espectacle presentat a la II Mostra de Teatre del Moianès (fot. Aurora Camacho)

La iniciativa és dirigida per Erika Llopis, professional amb més de vint anys d'experiència en el món del lleure, l'animació infantil, el teatre i la dansa. El seu acompanyament combina tècnica, sensibilitat i dinamització de grup, creant un ambient de confiança en què cada participant pot explorar les seves capacitats expressives.

Més enllà de la interpretació, el grup treballa aspectes com l'expressió corporal, la seguretat en un mateix, la improvisació, l'autoestima, el treball en equip i les eines comunicatives. El teatre esdevé així una eina de creixement personal i col·lectiu, amb una clara voluntat transformadora.

Des de la seva creació, diverses persones han passat pel grup, consolidant un espai viu i participatiu. Però l'activitat no es limita als assaigs: el grup ha compartit els seus aprenentatges amb la comunitat participant en les dues Mostres de Teatre del Moianès, oferint actuacions a residències de la tercera edat i col·laborant en actes destacats, com el dinar de Nadal de la Comunitat de l'Arca, la cavalcada dels Reis d'Orient l'any 2026 o el jurat de les carrosses del Carnaval 2026. Aquesta implicació amb el territori és un dels segells del projecte: un teatre fet des de la proximitat i amb voluntat de sumar a la vida cultural del Moianès.

El grup es troba cada dimecres de 18.30 a 20.00 h. Els interessats poden contactar amb Erika Llopis per a més informació.

Amb una trajectòria encara jove però sòlida, El Remolí Teatre s'ha convertit en un espai on perdre la por escènica, guanyar confiança i, sobretot, gaudir del poder del teatre compartit.

Dones compositoras del barroc de la mà d'Anna Urpina i Polifem Consort

Joventuts Musicals de Moià

Anna Urpina

La violinista Anna Urpina, artista resident de Joventuts Musicals de Moià, no para de recollir premis amb el seu darrer disc titulat *Le chant des muses*, un treball de recerca i recuperació d'obres oblidades de dones compositoras que es podrà escoltar en directe a Moià el pròxim 21 de març amb el Polifem Consort i la soprano Maria Hinojosa.

En poc més de dos mesos el disc ha rebut ja el premi Melómano de Oro, ha estat recomanat per la revista *Ritmo* i ha rebut el Platinum Prize en els World Classical Music Awards amb dues medalles d'or en les categories de millor àlbum i millor disc de música antiga.

Per això serà un privilegi poder escoltar en directe aquest interessant programa en què Urpina i el Polifem Consort presentaran un seguit d'obres que n'inclouen set d'inèdites recuperades per la violinista d'entre diverses dones compositoras del Barroc, dones reconegudes en el seu moment però que des-

prés han restat silenciades durant tres-cents anys.

Si fa mig segle ens haguessin demanat quins noms de dones compositoras coneixíem, no hauríem dubtat en una breu resposta centrada en el període romàntic: Clara Schumann (1819-1896) i Fanny Mendelsohn (1805-1847), ambdues amb una ingent i interessantíssima obra, que tanmateix poc sovint s'interpretava. Potser hauríem ampliat aquesta minúscula llista amb Alma Mahler, la qual, nascuda en 1879, ja va viure fins a 1964. Tres noms significativament lligats als d'il·lustres marits o germans, amb l'emboïc de cognoms que comporta la tradició europea de perdre el de soltera amb el casament. Per sort, la nòmina de compositoras romàntiques conegudes s'ha engrandit de manera exponencial en els darrers anys.

Però si la mateixa pregunta ens la fésim avui sobre el Barroc, la nostra llista mental segurament encara no superaria les dues o tres, i això en el millor dels casos: Francesca Caccini (1587-1641?), de cognom connectat al del seu pare Giulio, un dels pioners del radical canvi de llenguatge musical que des del Renaixement tardà, ens va dur a l'albada del Barroc, i Élisabeth Jacquet de la Guerre (1665-1729). Ja en la plenitud del període i també filla de músic, Jacquet de la Guerre inverteix la situació en ser ella qui farà lluir el cognom familiar. Tanmateix, malgrat l'èxit que va tenir en vida i ser dels pocs noms d'autora barroca que no ha desaparegut amb el pas del temps, la *Sonata per a violí i viola de gamba obligada* que es podrà escoltar en el programa és una obra inèdita rescatada per Anna Urpina.

<p>MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77</p> <p>AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78</p> <p>SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400</p>	 	<p>CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ</p> <p>SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77</p>
---	--	--

La tercera que tal vegada sabríem esmentar, Isabella Leonarda (1620-1704), ens obre la porta al món de les compositores consagrades a la vida monacal. Fins ara coneguda tan sols en cercles especialitzats, de mica en mica ha trobat el seu lloc en l'audició pública, tant de la seva música instrumental com dins la profunditat del seu copiós repertori sacre. D'algunes de les altres protagonistes del concert, amb prou feines en podem, ara per ara, establir les dates de naixement i mort, com passa amb Marieta Priuli. O ni tan sols en sabem el nom de pila, com els de les *mademoiselles* Duval o Butier!

És evident, doncs, que, com més enrere anem, més costa trobar noms i obres de compositores, però és important de saber que no per això deixa d'haver-n'hi. Les excepcions serien, dins l'edat mitjana, el de la *trovaïritz* (trobadora) Beatriu de Dia (1140-1212) i el de la també religiosa Hildegard von Bingen (1098-1179). La importància d'aquesta darrera ha passat no solament el seu temps, sinó la mateixa dimensió musical per a entrar en el camp de l'art visual, la ciència i la mística. I si la ullada la donem al Classicisme, cal esmentar igualment dues compositores i intèrprets de primer ordre: Marianne von Martínez (1744-1812), alumna de Haydn, amiga de Mozart i doctora *honoris causa* per la Universitat de Pavia, o la

llegendària pianista cega Maria Theresia von Paradis (1759-1824).

De mica a mica, gràcies a treballs com el d'Anna Urpina, es van incorporant noms a una gran tasca col·lectiva de recuperació que va més enllà del lògic deure de fer justícia a artistes oblidades. El rescat dels seus noms, obra i biografies contribueix a l'enriquiment i evolució del gènere humà per mitjà d'una música de la més alta volada. Les seves no foren precisament vides regalades, com tampoc no ho van ser les dels seus col·legues masculins. Amb tragèdies personals, projectes fallits i dificultats professionals a parts iguals amb cims de plenitud i reconeixement, cal que tant la història com la programació de concerts ens les vagin restituint.

El concert tindrà lloc a l'església de l'Escola Pia de Moià el 21 de març a les sis de la tarda, dins la programació estable de Joventuts Musicals amb la soprano Maria Hinojosa, una de les veus actualment més reconeguda dins el camp de la música antiga, acompanyada al violí per Anna Urpina, una de les més destacades intèrprets actuals del violí barroc, juntament amb Nicola Brovelli al violoncel i Jordi Domènech al clavicèmbal, que són també garantia de bon fer dins el panorama de la música antiga, no tan sols a casa nostra sinó també en el panorama internacional.

MOIANÈS

El Moianès ajuda Càritas

Càritas Parroquial de Moià

Grup de voluntaris de la Kedada Trail

Darrerament s'han produït dos esdeveniments solidaris a benefici de Càritas Parroquial de Moià.

El primer, la cursa Kedada Trail, de Castellterçol, que es va dur a terme el dia 1 de febrer. Aquesta cursa, de periodicitat anual, té com a característica principal que la inscripció dels corredors és amb l'aportació d'un mínim de deu quilos d'aliments, els quals són gestionats des de Càritas Moià per ajudar les persones necessitades de tots els pobles de la comarca del Moianès. Hi van participar 588 corredors, 118 voluntaris i es van recaptar 6.638 quilos d'aliments.

L'altre esdeveniment solidari és el de l'escola pública de primària L'Esqueix, de Monistrol de Calders. Durant la set-

mana del 26 al 30 de gener, els nens i nenes d'aquesta escola van aportar aliments, també a benefici de Càritas Moià, destinats a gent amb risc d'exclusió social.

Des de Càritas agraïm molt aquestes iniciatives solidàries i esperem que altres entitats esportives, culturals, educatives, socials, etc. de la nostra comarca duguin a terme actes similars.

* * *

Finalment, aprofitem aquesta breu nota per a donar també les gràcies a particulars, empreses, ajuntaments, serveis socials i voluntaris que ens ajuden a tirar endavant aquesta tasca d'acompanyament a persones que viuen en situacions precàries.

La plataforma «Així no» s'oposa al cementiri xinès de Monistrol de Calders

Josep Font

A començament de febrer un extens reportatge del programa «Tot es mou» de TV3 es feia ressò de la «molta polèmica» generada pel projecte de construcció del cementiri xinès. En el programa es projectaven imatges de la casa de la Païssa, que Marta Lloret, la Caçadora de Masies, havia publicat a les xarxes pocs dies abans. Davant la masia i amb la presència de múltiples camions i furgonetes, ja que l'edifici està ocupat, Maties Ponsa, exalcalde de Monistrol, feia declaracions com a portaveu de la plataforma «Així no» i mostrava l'oposició al projecte, per la seva magnitud, per la gestió de l'aigua, per la protecció de la fauna i per la conservació de la masia, demanant-se «d'on trauran l'aigua per a regar tanta gespa» i que qualsevol filtració o escurçada de les tombes per un terratrèmol podria espatllar l'aigua del poble. Describia un pàrquing tan gran com el d'un centre comercial i una portalada d'accés d'estil xinès.

LA TOSCA ha tingut accés al projecte «Avanç de la modificació del PGOU per a la implantació d'un cementiri a la finca de la Païssa», del qual la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Generalitat ultima les revisions. El document integrarà les modificacions que proposi la Generalitat i és previst de presentar-lo al ple municipal de finals de març. Serà llavors quan la documentació es farà pública i s'hi podran presentar al·legacions. El projecte ha estat elaborat pels arquitectes Enric Batlle i Joan Roig, molt reconeguts a Catalunya per les seves intervencions en paisatgisme. L'any 2004 van guanyar el Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà per la restauració paisatgística de l'abocador de la Vall d'en Joan, al Garraf, i són autors dels

plànols del cementiri comarcal de Roques Blanques al Papiol. Urbanisme compta també amb el preceptiu Document Ambiental Estratègic, redactat per Anthesis, una empresa implantada en vint-i-dos països.

La modificació reordena una superfície de 55,8 hectàrees per a fer el nou cementiri, adequat als requeriments religiosos i culturals de la confessió budista i que serà obert a gent de totes les creences, amb la inclusió i la convivència com a premisses. El document es fa ressò de l'increment de la diversitat cultural i religiosa a Catalunya, amb comunitats que mantenen pràctiques funeràries insuficientment ateses en els cementiris tradicionals, ja que la majoria no disposen de normatives o espais adaptats per a aquestes pràctiques funeràries. El projecte es planteja a llarg termini, amb sectors i zones que s'adaptaran en funció de les tendències demogràfiques i socioculturals futures i amb una capacitat màxima de 50.000 columbaris i 30.000 tombes.

El document urbanístic i l'estudi ambiental situen Monistrol de Calders com a exemple de la interacció harmoniosa entre l'arquitectura tradicional i el seu entorn natural. «Les masies i els nuclis rurals, integrats en el paisatge, reflecteixen una herència cultural que ha evolucionat al ritme de les necessitats agrícoles i socials.» Proposen la restauració de la masia, amb una intervenció que potenciï el seu patrimoni i el caràcter agrícola tradicional del Moianès i destacant els mosaics agroforestals, els murs i estructures de pedra seca. La rehabilitació haurà de respectar els elements arquitectònics més rellevants de la casa, com l'estructura, la volumetria i les principals línies de façana, així com

l'eliminació d'elements que desvirtuen el conjunt original.

Els voltants de la masia es tractaran amb un disseny paisatgístic que conservarà el paisatge agrícola i integrarà estructures complementàries, mantenint l'equilibri entre funcionalitat i identitat rural. Es proposa la plantació d'arbres i vegetació autòctona al llarg del recorregut del camí d'accés i distribuir les sepultures en dotze agrupacions, adaptades a la topografia i als valors naturals i paisatgístics del lloc. Aquesta configuració fragmentada permet un cementiri més integrat en el seu entorn, respectant millor la morfologia del terreny i la vegetació existent. El document ambiental estratègic conclou que les actuacions previstes són compatibles des del punt de vista ambiental, especialment si es duen a terme les mesures previstes, i proposa pautes de seguiment i d'avaluació periòdica per a la vigilància de l'obra.

La paraula *gespa* no apareix ni una sola vegada en cap dels documents ni s'esmenten necessitats especials d'aigua. L'alcalde, Arturo Argelaguer, creu que és molt positiu que hi hagi una plataforma que es preocupi del tema i està convençut que les al·legacions enriquiran el projecte. Interpreta que moltes de les coses que

es diuen és perquè la gent encara té a la retina els primers dibuixos que es van imaginar des de la Xina. «No hi ha gespa, en aquest projecte, perquè es potenciarà un bosc mediterrani, que no s'ha de regar.» Insisteix que la finca està abandonada des de fa més de quinze anys i que està «okupada». La masia és coneguda per les *raves*, sobretot, i recorda que a la matinada de Cap d'Any del 2025 un helicòpter dels Mossos sobrevolava Monistrol, buscant infructuosament una noia de la *rave* que estava alterada i que no van trobar fins l'endemà, perduda i mig despullada.

Valora com a molt interessants les reflexions de la Caçadora de Masies a les xarxes i creu que el debat real és si deixem que la casa es vagi degradant o és preferible que es restauri destacant els seus valors històrics.

L'alcalde es compromet a donar les màximes facilitats als qui aportin idees per a millorar el projecte del cementiri. Ara bé, estar en contra de tot no serveix per a res i és una falta d'atenció al poble. La plataforma es diu «Així no», però després hi afegeixen «ni així ni de cap manera». Amb els qui no canviaran pas gens ni mica el seu pensament no cal entrar-hi en discussió, creu, i aquesta és l'actitud que manté.

La Païssa, a Monistrol de Calders (fot. J. Font)

Maqueta en 3D del terme d'Oló

Josep Canamasas

El diumenge dia 18 de gener, a un quart de dotze del migdia, el Dr. Joan-Cristian Padró Garcia, tècnic de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, professor associat de la UAB i expert en processament d'imatges de satèl·lits mitjançant mesures radiomètriques de camp adquirides per drons i espectroradiòmetres, va presentar la maqueta del terme de Santa Maria d'Oló en 3D.

Es podria dir que va ser un encàrrec de l'alcalde Xavi Baraut i Roca, ja que prèviament l'autor n'havia fet una de més petita, que va exposar a la Llar de la Gent Gran, i quan l'alcalde la va veure li demanà si se'n podria fer una de molt més grossa. El resultat ha estat un mapa d'1,6 x 1,2 metres. L'escala planimètrica és de 1:9.000, mentre que l'escala vertical és de 1:5.000. El terme d'Oló té una àrea de 66,2 km² i un perímetre de 50,5 km. La seva cota més baixa se situa a 322 m i la més alta assoleix els 937 m.

Tota la maqueta s'ha construït amb una impressora 3D i s'ha pintat a mà.

En el mapa s'hi han representat els elements més rellevants del municipi: 55 masies habitades, numerades i amb el nom de la casa, essent les Tosques la més a l'oest i Rocabruna la més a l'est; 30 cases deshabitades; 19 capelles, esglésies i oratoris; 7 cingleres o miradors; 27 fonts o molins; dos nuclis grans (Santa Maria i Sant Joan d'Oló, amb totes les cases representades); i un arbre monumental. El plànol s'ha construït trossejant el municipi en 20 rajoles quadrades de 2.860 m de costat, unides amb presoners per a poder-les enganxar.

La presentació es va fer al Centre Recreatiu davant un centenar d'assistents. A través d'un PowerPoint, l'autor va explicar pas a pas la seva construcció i la quantitat d'hores esmerçades, més de cinc-centes només en la feina d'impressió. Ha tingut el suport del portal *Barcelona és molt més*, la Diputació de Barcelona, *Paisatges Barcelona* i el Consorci del Moianès. A partir d'ara es podrà veure a l'entrada de l'Ajuntament d'Oló.

La maqueta, el dia de la seva presentació (fot. J. Canamasas)

DE FORA ESTANT

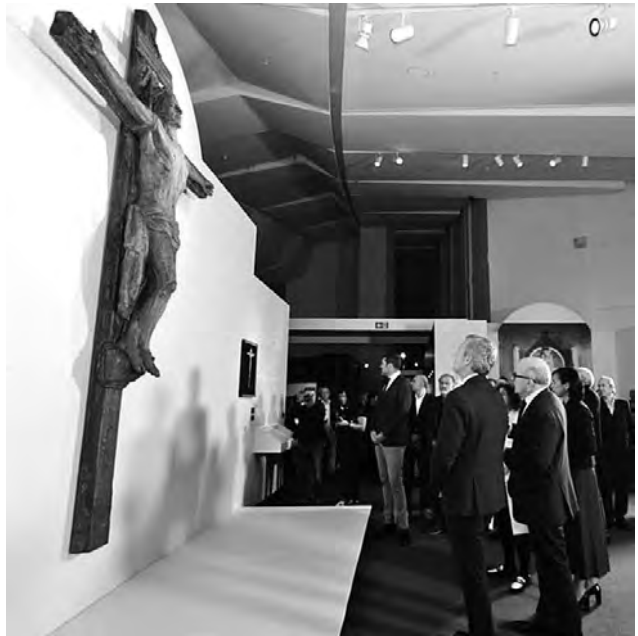
El Crist d'Asorey viatja a Galícia

Francesc Aliberch i Padrisa

El propassat mes d'octubre molts fidels que assistíem a la missa vespertina del dissabte ens trobàrem amb la sorpresa que el Crist d'Asorey, que presideix la banda esquerra de la capella del Santíssim, no hi era. La seva absència es va rebre amb estupefacció i malestar, desencadenant tota mena de teories sobre el que havia passat. Igualment, alguns moianesos van ensopegar el moment en què el carregaven en un camió a la plaça Major, sense comprendre, lògicament, per què se l'enduïen. Preguntant al rector de la parròquia, es va saber que el Crist de Moià, de l'artista gallec Francisco Asorey (Pontevedra, 1889 - la Corunya, 1961) viatjava a Santiago de Compostel·la per a ser mostrat en una exposició monogràfica de l'artista. Concretament a «Asorey, una recuperació necesaria», al Museo Centro Gaiás de la ciutat compostel·lana, on romandrà fins al dia 25 d'abril d'enguany. Es tracta d'una exposició que recull tot un seguit de peces significatives i rellevants, tant de temàtica profana com religiosa, de la trajectòria de l'artista. El Crist de Moià fou acabat l'any 1952 i forma part de la darrera etapa de l'escultor.

El comissari de l'exposició, Miguel Fernández-Cid, explica que el nostre Crist ha estat seleccionat perquè es tracta d'un exemplar de primer ordre, no sols de l'artista, sinó també de tota l'escultura espanyola del segle XX. Per tant, malgrat la perplexitat i la sorpresa del primer moment, ens hem d'alegrar que es reconegui

el valor tan significatiu d'una obra que tenim a Moià gràcies al mecenatge de Pere Viñas i Dordal i que potser desconeixem o no valorem prou. Aprofitem l'ocasió per a fer notar que l'estat actual de la capella tampoc no permet que la peça llueixi amb tota la seva esplendor. Esperem, doncs, que quan el Crist de Moià retorni a la nostra vila tinguem present que ha estat fora un quant temps pel seu valor artístic i la

El «Crist de Moià», el dia de la inauguració de l'exposició

seva qualitat i que ens sentim orgullosos de tenir aquesta peça a la nostra església parroquial.

Hauria estat molt encertat per part de la parròquia, del bisbat o de qualsevol altra autoritat implicada de comunicar als fidels i al poble de Moià que el Sant Crist viatjaria a Galícia temporalment, ja que hauria evitat malentesos i inquietuds, així com hauria fet notar el seu valor artístic.

PERFILS

Guillem Balart i «El dia del Watusi»

Eduard Altarriba

El bar del Teatreneu és tancat. Així que traslladem l'entrevista al Canigó, a la plaça de la Revolució. Fa pocs dies que l'actor moianès ha acabat les representacions d'El dia del Watusi i jo vaig tenir el goig d'assistir a una de les sessions. Per parlar de la seva carrera en general i d'aquesta monumental obra en particular (monumental per les més de quatre hores de funció, basades en les 900 pàgines de la trilogia de Francisco Casavella), he quedat amb Guillem Balart aquí, a la vila de Gràcia, al seu barri de residència habitual.

Tu no vas néixer a Moià, oi?

No, jo vaig néixer a Lleida per casualitat. La meva família, de fet, és originària de Sabadell; però, per coses de feina, el meu pare va haver-se de traslladar a Lleida i allà vaig néixer... De fet, fins als vuit o nou anys tenia un accent de ponent. Jo no ho recordo, més enllà de l'arqueologia familiar. Suposo que el canvi d'accent el vaig fer a deu anys, en arribar a Moià. La meva mare m'explica que en quatre dies ja parlava com ho faig ara.

Quina relació tens amb el poble?

Una relació molt tranquil·la. Quan hi vaig m'hi trobo de gust, hi tinc amics i la família: la mare, la meva tieta de Montbrú, l'altra tieta... També segueixo com s'està transformant el poble. Per exemple, l'altre dia llegia un article de com faran un espai cultural a Les Faixes, i em va fer il·lusió que s'activi un projecte amb cara i ulls al poble.

Hi haurà un espai escènic...

Si el projecte tira endavant i està ben gestionat, per professionals de la cultura, té molts punts per a ser un centre cultural potent. Moià s'ho mereix, això, perquè és un lloc que ha vist néi-

xer la Fura dels Baus i tot el món de l'Ex Abrupto...

Sempre havies volgut ser actor?

Doncs la veritat és que no. Vaig fer l'ESO a Moià i, en acabar-la, en comptes de fer el batxillerat vaig estudiar un curs de formació en esports de muntanya al Pallars Sobirà. Hi vaig estar dels setze anys als divuit. Volia trobar-hi feina. Però la cosa era difícil: jo era molt jove i el Pirineu és un món bastant tancat. Al final vaig tornar, i vaig començar a estudiar batxillerat d'arts escèniques a l'Escola d'Art de Vic. Allà vaig tenir la sort de trobar el Jordi Arqués, el professor que feia teatre i l'home que va obrir-me tot aquest món. Deia que tenia potencial, però a Vic no arribaven més enllà i va dir-me que optés a fer les proves a l'Institut del Teatre a Barcelona. Tenia un pla B si no entrava a l'institut, que era estudiar filosofia, matèria que sempre m'havia agradat molt, però al final vaig entrar-hi.

Quins records en tens?

Hi vaig anar tenint eufòries i decepcions. Hi vaig entrar molt il·lusionat. De cop estava amb gent de la meva generació, estudiant teatre a Barcelona, fent una carrera, coneixent gent nova..., però també hi vaig trobar unes doctrines molt marcades. Les identitats i les sensibilitats de cadascú havien de passar poc o molt per un filtre comú que homogeneïtzava una mica tot-hom...

I quan vas sortir de l'institut ja vas començar a treballar?

Sí. Hi ha un taller que es diu «el taller de quart», que l'acostuma a fer un director extern que normalment està en actiu. En aquella ocasió va venir l'Oriol Broggi i vaig tenir la sort que ens vam entendre molt bé. A partir d'allí va sorgir la possibilitat de conèixer La Perla 29, la companyia que

porta ell, i a partir d'aquí vaig poder fer el primer espectacle amb ells.

I des d'aquella feina amb l'Oriol Broggi, has anat alternant teatre: *Assedegats*, *La guerra no té rostre de dona*, *Hamlet Aribau*, *28 i mig*, *Jerusalem*, *Tots ocells*, *Grand Canyon...* i també t'has dedicat a l'audiovisual, oi?

He fet algunes coses d'audiovisual, però sobretot he fet teatre, que és del que més he viscut i el que m'ha ocupat més temps tots aquests anys, i és amb què gaudeixo, el que m'ha fet obrir al món, conèixer gent i, sobretot, aprendre molt.

I ara estàs fent el *Watusi*. Una obra que dura més de quatre hores en les quals tu ets el protagonista fent un torcebraç interpretatiu, que és intens tota l'estona. Vaja, que t'ha de deixar esgotat al final de cada sessió.

Sí, som set intèrprets, però interpretem una vintena de personatges, amb

música en directe. Però tota la companyia és increïble, tenen un talent bestial.

L'obra ja s'havia representant, oi?

La vam fer l'any 2024. Jo ja hi era, però amb un altre paper. L'espectacle es va exhaurir, i per aclamació popular es va repetir.

I a tu et van proposar de fer el paper de Fernando Atienza, el protagonista.

El mateix Ivan Morales, director i llibretista de l'obra, m'ho va proposar. Al principi em feia una mica de respecte, perquè jo havia vist què suposava tot això quan ho feia l'Enric Auquer. Però em va dir que volia que ho fes jo perquè ja coneixia el projecte, i pensava que tenia l'energia i la sensibilitat per a tirar-ho endavant. Vaig demanar-li tres o quatre dies per a pensar-m'ho, però evidentment m'havia posat un caramel a la boca...

El dia que hi vaig anar jo era un ple absolut i va acabar amb tot el públic

Guillem Balart ha protagonitzat «El dia del Watusi» (fot. E. Altarriba)

dret i aplaudint-vos. Sempre heu omplert tant?

Sí, tant el primer *Watusi*, al Lliure de Gràcia, com aquest segon, a Montjuïc, amb el doble de localitats, es van exhaurir totes. Amb tant ressò feia una mica de respecte. Però és una obra que ens va motivar molt a tota la companyia, perquè són aquests projectes que en dic «projectes meteorit», coses excepcionals que només passen cada set o vuit anys i s'han d'atrapar.

Com va ser el procés de preparar el personatge?

Molt intens, perquè l'Ivan Morales treballa des d'una visió molt detallista; li agrada que els actors tinguin moltes eines per a poder jugar a l'escenari, molta llibertat. Recordo que l'Ivan deia que per a ell el *Watusi* era com una missa laica, tant per al públic com per als intèrprets, una comunitat que no es limita a explicar

la història, sinó que la gent hauria de voler entrar a l'escenari per estar-s'hi, ballar, tocar la guitarra i emocionar-se amb nosaltres. Em va dir que coneixia un pastor evangelista a l'Hopitalet, el pastor Omo, i em va portar a veure com organitzava la missa i el *feed back* dels assistents.

I vas llegir la novel·la, suposo..

Hi vaig estar tot l'estiu. L'Ivan em va dir que me la llegís per veure les diferents capes i l'arc que fa el Fernando Aienza des que comença la novel·la fins que acaba. Per a adaptar-la al teatre vam haver de reduir-la de personatges i saltar-nos molts passos. També em va ajudar a veure tota l'olor d'aquella Barcelona *quinqui*...

Perquè és una Barcelona que, ni per edat ni per recorregut vital, tu no has experimentat.

No. A mi em queda molt lluny. Són fotos, records, escrits, novel·les, música... Tot això m'hi pot acostar, però des d'un lloc intuïtiu. Jo no sé com era la societat en aquella època, sobretot la Barcelona *chabolista* que el llibre descriu tan bé.

És una Barcelona no oficial, escrita en castellà, amb personatges molt discutibles...

Sí, crec que està una mica a la perifèria. Altres autors barcelonins que també escriuen en castellà i tothom coneix, com Eduardo Mendoza, han tingut una mena de prestigi més acadèmic... però la literatura de Casavellas és or.

Després del *Watusi* tens nous projectes?

Tinc teatre i altres coses. Pel març acabem la gira, però el *Watusi* necessitarà un temps de digestió i repòs. Tot el que m'ha donat, també m'ho ha tret, en el sentit que he anat molt cansat, xucla molt.

Creus que es podria fer una pel·lícula del *Watusi*?

Podria ser una pel·lícula molt bona,

*Balart amb algunes actrius del Watusi
(fot. Teatre Lliure)*

fins i tot una minisèrie, perquè el *Watusi* té tot el material per a ser-ho. I tinc la sensació o la intuïció que algú hi està pensant...

I t'oferies per a ser-ne actor?

M'encantaria.

En el teatre, ¿t'agradaria tocar algun altre pal: guionista, direcció...?

A vegades mirava el *Watusi* des de la platea i pensava que ha de ser preciós aixecar un espectacle, el text, els llums, el so, treballant amb els actors... M'agradaria molt, però trobo que em falta experiència.

Per exemple, quina obra voldries fer?

Doncs potser això, adaptar alguna novel·la. O si no, crear alguna cosa des de zero, agafant gent que admiro i amb qui m'entenc per a pensar de què volem parlar i com..., i evidentment m'agradaria fer alguna cosa de Shakespeare, contemporitzar el seu llenguatge.

Per acabar, què acostumes a llegir?

Bastant assaig i bastanta novel·la... Ara estic llegint *Las malas*, de Camila Sosa. Explica la vida d'un travesti a l'Argentina, com fa la transició i com acaba fent de prostituta en un parc de la ciutat Córdoba. És un llibre preciós i alhora molt dur.

ESPORTS

Antics futbolistes del C.E. Moià (18) Francisco Dueña Maese, «Pelé»

Joan Riera

En el sisè partit de lliga de tercera catalana jugat a casa entre el C.E. Moià i la U.E. Gurb, que va acabar amb el resultat d'1 a 2, fou homenatjat Francisco Dueña, conegut per molts com «el Pelé», nom que fa referència al mític jugador brasiler Edson Arantes do Nascimento (1940-2022), «O Rei Pelé». El Francisco, nascut l'any 1943, de molt jove ja va arribar a Moià, va treballar molts anys a la fàbrica Femma, coneguda popularment com «les Vetes», i, més tard, a la brigada de l'ajuntament fins que es va jubilar. Ens comenta que les seves aficions eren el futbol i anar a córrer —havia estat intregant del mític equip d'atletisme «Vila de Moià»—. Va jugar amb l'equip de futbol del C.E. Moià de 1964 a 1974 aproximadament. Era un extrem esquerre molt hàbil. Ara, a vuitanta-dos anys, conserva un bon físic —encara va a córrer— i té bona salut.

El dia de l'homenatge va fer la sacada d'honor i va rebre un diploma d'agraïment de part del Club Esportiu Moià. Des de la llotja no es va perdre cap detall del partit i li dolgué la derrota local en els darrers minuts.

* * *

El mateix ens comentava: «Yo soy de Málaga, concretamente de Granja Suárez, camino de Antequera. Vine a Moià con nueve años y con nueve años ya iba a jugar en el campo de fútbol. El Gaja me vio y con catorze años empecé a jugar con el Moià, siempre en el campo de abajo la carretera. Además de jugador, era socio del club. Encontré en el equipo: el Serra, el Serracarbasa, el Puig —gran portero—, el Carrasco (que vive en Monistrol de Calders), el Granoia (Padrós), que también tenía una izquierda muy buena, el Pep del Bar, el Munmany, el

Pirri... Antes de jugar yo, ya hacía el calentamiento en el garaje de mi casa. En el club también estaba el Manelet (Sarroquet), que nos cuidaba mucho. Al final del partido yo me duchaba, me tendía y él me daba masajes en toda la espalda; él me arreglaba antes de marcharme del vestuario. ¡Gran masajista! Cuando murió, todos fuimos al entierro. No he tenido ninguna lesión. Intentaba evitar las entradas fuertes. Yo había jugado incluso de delantero centro y tiraba la mayoría de faltas, también daba muchos pases de gol, daba juego. Jugaba con las dos piernas, pero la mía buena era la izquierda.

»Cuando yo jugaba, Pelé, subía ya de grado y a mi me empezaron a decir “Pelé”. Les decía: “¡Que yo no me llamo Pelé!” Pero... Yo tenía buen tiro chutando con la izquierda, buen golpe de pelota, regateaba bien, no me la quitaban y luego daba el pase para que Granoia metiera el gol. Me daban la pelota al aire y la bajaba y salía corriendo con ella. A fuera la gente les gustaba como jugaba y me lo decían, pero yo me lo tomaba normal. Aquí en Moià los chicos y chicas se pasaban de campo e iban cerca de la portería donde yo jugaba para verme de cerca. Penaltis, no había tirado muchos, pero los que tiraba los metía. Los lanzaba chutando a media pelota, con efecto, a media altura y siempre

al lado izquierdo. Al campo iba bastante gente, me acuerdo del “Pep llarg” y de Marcelo, que siempre venían a vernos. En la fiesta mayor los partidos los ganábamos casi siempre. Teníamos un equipazo. Los campos más difíciles eran Tona, Castellterçol, Sant Feliu de Codines y Artés. Una vez los del Moià fuimos a jugar a Castellterçol y ganamos por 2 a 3. Ellos tenían a Sastre, que me hizo una entrada muy fuerte. Nuestro presidente, Suriñach, era buen hombre, muy amable y nos pagaba las comidas cuando íbamos a jugar fuera. Había pagado un montón. Cuando Gaja “plegó” fuimos a comer al Remei y también estaba el señor Purtí.

»Siempre he hecho atletismo. Aquí en Moià corrí con los dos hermanos Bach (Ramon y Pere), Feliu y Pep Clarà. Yo estuve un año y pico corriendo con ellos. También venía con nosotros Guillermo Morales. La primera carrera que hice aquí en Moià fue la de veinticinco kilómetros, hasta pasado Sant Feliu. Con Guillermo decíamos: “¿A ver quién gana de los dos?” ¡Le ganó! Cuando él bajaba de la iglesia —la vuelta era un poco más allá— yo ya subía “pa’ arriba”. Fui el primero de mi categoría. Yo me entrenaba de noche. Los dos hermanos Tresserra de l’Estany me veían pasar a oscuras por delante del Grau y me decían: “¡Paco! ¿A dónde vas?”»

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

«Pelé», el primer per la dreta a la gatzoneta, el 16 d'agost de 1983. Abans de la sacada d'honor, el dia de l'homenatge

FINESTRA OBERTA

Les pàgines d'aquesta secció volen ser una finestra oberta a l'obra dels creadors i creadores del Moianès. Un espai perquè es visualitzi la seva obra i perquè ells i elles mateixos, amb les seves paraules, es presentin als lectors de LA TOSCA. «Finestra Oberta» vol explorar la creativitat i la diversitat de disciplines artístiques nascudes de la mà dels artistes que nodreixen amb cultura el nostre entorn. – Neus P. Cirera

Helena Portella Bergés. «Banyoles»

De la col·lecció *Paisatges d'aigua*. Aquarel·la sobre paper, 45 x 60 cm (fragment)

La natura sempre m'ha fascinat i des de molt petita he sentit la necessitat de traduir allò que em transmet sobre el paper a través de traços i colors. La mare em va mostrar l'encant per la natura; sortíem d'excursió i ens entreteníem amb les herbes que creixen als vorals, o agafant al vol les fulles que queien dels arbres... Tot em transmetia una profunda admiració que jo intentava de passar al paper.

L'aquarel·la em va arribar més tard, de la mà de la meua tia Lisi Martín, il·lustradora de nades i felicitacions amb qui vaig treballar durant sis anys. Si bé he tractat el carbó, el pastel, l'oli i l'acrílic, l'aquarel·la és la tècnica amb què em sento més propera a la natura. Sembla que no hi hagi un ordre, i en canvi tot manté un ordre harmònic. L'observació del que passa és vital per a poder entendre el que hi ha més enllà de l'evidència del verd d'una fulla o del blau reflectit sobre l'aigua. El moviment, la subtilesa d'un color o d'un perfil que es desdibuixa, una ombra que destaca de la branca que es despenja...

L'aquarel·la és una tècnica de ràpida execució mentre tens la humitat al paper i, per tant, vol molta reflexió prèvia per

a fer els passos en l'ordre adequat. Em passava dies pensant com elaborar el quadre: quins colors hi intervindrien, amb quin ordre mullaria el paper, què pintaria inicialment i què deixaria una vegada estigués sec. Amb «Banyoles», vaig deixar el dibuix fet sobre el paper durant tres dies. Me'l mirava cada vegada que passava per davant del cavallet i, nit i dia, pensava com el pintaria. Finalment, el tercer dia m'hi vaig llançar. Ja tenia dins meu els colors, l'ordre de com avançar i la necessitat imperiosa de mullar pinzells i paper.

Amb els anys he anat entenent que el resultat té més a veure amb deixar sentir aquesta màgia que amb executar una gran tècnica. Si bé la tècnica facilita explicar millor allò que vols transmetre, sens dubte la màgia del sentiment que sents expressar-se és la que ens ajuda a treure la nostra visió del món. Única. Perfecta. Perquè és la nostra. Això és el que intento transmetre als meus alumnes en els «Monogràfics d'aquarel·la» que continuo impartint a Moià. Aprèn tècnica, sí. Però deixa que s'expressi la teua ànima i connecta amb la màgia que ens envolta més enllà de la matèria.

Helena Portella Bergés (Barcelona, 1971). Il·lustradora, artista plàstica i docent en l'àmbit del dibuix, la pintura i l'expressió creativa. *Ludotrainer*, teatre terapeuta i terapeuta Gestalt. Fa quinze anys que viu a Moià. Ha treballat com a il·lustradora i artista plàstica per a diferents empreses i particulars i ha publicat diversos llibres de contes, entre els quals destaca el projecte solidari *El viatge de Samira*.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Calendari Modilianum 2026: el Hudson Hornet, d'Alfons Mascaró

Associació Cultural Modilianum

El Hudson Hornet, de l'American Motors Corporation, davant el qual es retraten un cambrer i quatre cambreres de l'hotel Remei —foto que il·lustra el full del mes de juny del calendari de l'any 2026 de l'Associació Cultural Modilianum— no era pas d'algun client, sinó d'un moianès, Alfons Mascaró Bertran.

Mascaró havia arribat a Moià procedent de Sallent, on la seva família havia tingut una carnisseria. Encara en aquesta població bagenca, havia comprat aquest cotxe —amb matrícula de Pontevedra— a través d'una subhasta. I, ja instal·lat a Moià, on es casaria amb la Nuri Crusat, va fer servir l'espectacular cotxe per a oferir servei de taxi. Més endavant, però, quan Mascaró ja havia creat el Taller Alfonso de reparacions d'automòbils, a més de concessionari de la marca SEAT, va tallar el cotxe i el va adaptar com a grua.

En la fotografia de la dreta, presa a Cabrianes el febrer de 1960, apareix l'Alfonso al costat de l'esmentat vehicle.

El cotxe d'Alfons Mascaró, davant de la Fonda del Remei i a Cabrianes

El compositor Marià Viñas i València

Rafael Roca. Universitat de València

Un dels artistes que més van animar el panorama musical valencià de les darreres dècades del segle XIX i les primeres del XX fou el tenor Francesc Viñas Dordal (Moià, 1863 - Barcelona, 1933), que, a partir de 1889, va excel·lir en el teatre Principal de València com a intèrpret wagnerià, sobretot en el paper de Lohengrin. «L'èxit del tenor i, per afegit, de l'obra fou clamorós», va afirmar anys enrere l'estudiós Ernest González Fabra, «la qual cosa no deixa de sorprendre, ja que el públic valencià mai no va ser wagnerià». Siga com siga, el jove Paco Viñas, tal com era conegut a la ciutat del Túria, connectà tan poderosament amb aquells espectadors que de seguida esdevingué, *de facto*, fill adoptiu de València.

Amb tot, del que voldria parlar ara no és del tenor Viñas, sinó de la relació que s'establí entre València i el seu germà: el prevere i compositor Marià Viñas Dordal (Moià, 1868 - Barcelona, 1954), el qual també mantingué una destacable vinculació amb diversos valencians. Pel que fa als anys de formació, sabem que, des de ben jove, Marià Viñas va ser imbuït per l'esperit del moviment lingüístic i literari de la Renaixença, que, d'alguna manera, marcà la tònica social i cultural de la segona meitat del segle XIX. Fou ordenat sacerdot en 1891 i, un any després, mentre exercia com a vicari a la parròquia d'Osor, s'adreçà per carta al capellà i poeta Jacint Verdaguer, símbol per excel·lència de la Renaixença, per a declarar-se'n admirador i fer-li arribar la versió musicada que havia compost del poema verdaguerià «Oració a Maria».

A partir d'aquell moment, van ser múltiples les composicions de Verdaguer que Marià Viñas, que en 1912 aconseguí la plaça de mestre de capella de la catedral

de Barcelona, realitzà i que, en la seua major part, romanen inèdites. Ho explicà, en 2009 i amb tot tipus de detalls, Joaquim Zueras Navarro en un article titulat «Marià Viñas i Dordal, mestre de capella» (*Modilianum*, núm. 42, 2010) i que és de molt recomanable lectura. A banda d'una quantitat considerable d'informació, el text de Zueras posseeix l'atractiu de reproduir les dues epístoles que, avui com avui, sabem que Viñas adreçà a Verdaguer: la ja esmentada de 1892 i una altra de 1896.

Pel que fa a la relació del nostre protagonista amb el país valencià, en els darrers mesos —i gràcies a l'ajuda del seu nebot-net, Mariano Buxadé Viñas—, he pogut documentar que mossèn Viñas fou premiat en el «Concurs d'Obres Musicals» que se celebrà a finals de 1909 a València, amb motiu de l'Exposició Regional, per un poema simfònic per a orquestra i arpa que portava com a lema «Visió». D'altra banda, la premsa periòdica valenciana també permet d'acreditar que, en abril de 1913, ell i el seu germà Francesc es desplaça-

Marià Viñas Dordal

ren fins a València per a participar en les Noces d'Argent del prevere Joan Baptista Benlloch i Vivó, que aleshores era bisbe de la Seu d'Urgell i que en 1921 seria elevat a la dignitat de cardenal —el Cardenal Benlloch, que tenia una gran sensibilitat cultural, i esdevingué molt estimat i popular entre els valencians—. A propòsit d'aquella trobada —en què els germans Viñas s'allotjaren en casa de monsenyor Benlloch—, durant l'acte de celebració el tenor interpretà els motets «Tota pulchra» i «O Jesu mi», que havien sigut composts per mossén Marià.

Finalment, i gràcies a la informació proporcionada per la professora Rosa Isusi, de la Universitat de València, sabem també que en l'arxiu del Reial Col·legi Seminari de Corpus Christi de València —popularment conegut com El Patriarca— es conserven els originals de

set partitures de Marià Viñas, una de les quals fou datada a Barcelona el 12 d'abril de 1913 i dedicada a Joan Traver Franch, aleshores president de l'Ateneu Musical de València. Sens dubte, totes aquestes partitures —algunes de les quals porten el segell de «V. Estellés», l'antic propietari— mereixen ser estudiades per un musicòleg o musicòloga que pugui aportar noves dades al voltant de les intenses i afectuoses relacions que els germans Viñas mantingueren amb els habitants del territori valencià. Relacions que, a poc a poc, tinc el propòsit d'anar documentant i oferint a l'opinió pública.

LLETRES

Versos diversos... Els Tres Roures

Baltasar Fonts

Entre el paratge dels Tres Roures de Collsuspina, com sentinelles que vigilen l'entrada a l'espessa roureda (a tocar del mas Jordà i el coll de la Pollosa), recordo un fragment d'*El Comte Arnau (cant setè)* de Josep Maria de Sagarra.

Amb poques paraules «defineix» tota una colla d'arbres, amb ben poc text i una gran intuïció, sense deixar de posar-hi el sentiment. Nosaltres tenim la sort de viure entre arbres i potser aquesta avinentesa ens farà comprendre millor aquest bonic fragment. Vegeu:

La soca de l'alzina front de vella,
i el faig verd d'aigua i enamoradís,
i el roure fulla seca i cassanella,
i el pollancre estirat i socallís,
i el vern música fonda i copa viva,
i el trèmol que no atura el tremolor,
i el beç, fulla de neu i tronc d'oliva,
i el pi, grapada verda de verdor,

i el castanyer, encantada pampolada,
i el freixe, que és tot nervi i brancadret,
i l'om, trena rissada i refileda,
i més amunt, la pompa de l'avet,
tots els arbres que als boscos sovintegen,
que xuclen gràcies de la gleva d'or,
no canten, ni riuen, ni festegen,
però tenen una ànima i un cor.

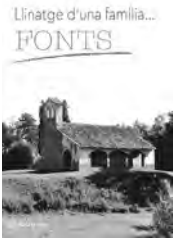
PUBLICACIONS

Llibres

Actes de la II Jornada de Recerca de l'Escola Pia de Catalunya: Mataró, 15 de març de 2025

Barcelona: Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya, 2025. 388 pp. Després de la primera edició, celebrada a Moià l'any 2023, s'han publicat les actes de la segona edició del congrés de recerca escolàpia. Inclouen (pp. 271-316) la comunicació «El Col·legi de Moià (1936-1939)», d'Elvira Permanyer, una versió ampliada del qual s'ha publicat a *Modilianum*.

Jordi Fonts Mas. Llinatge d'una família... Fonts

Moià: ed. de l'autor, 2026. [24] pp. Indagació sobre l'arbre genealògic de la família dels Fonts, del Molí d'en Pujol de Moià, elaborada per un descendent d'aquesta nissaga.

El porquet de sant Antoni: la meva història i la del Gremi de Traginers

Castellterçol: Gremi de Traginers de Castellterçol, Castellcir, Granera i Sant Quirze Safaja, 2025. 16 pp. Opuscle, amb text de Montse Malats i il·lustracions de Jordi Francesca, repartit en ocasió de la festa de Sant Antoni Abat (17 de gener del 2026), patró dels traginers.

Revistes

—**Modilianum**, revista d'estudis del Moianès, núm. 73 (2n semestre 2015), amb estudis científics de tema moianès.

—**Catalunya Cristiana**, 25-1-2026, amb la ressenya titulada «Sensació d'ex-cés», signada per J. Ruaiç; 1-3-2026, amb la nota lexical «Desarmant o desarmador?», del mateix autor.

—**Catalunya Religió**, butlletí digital, 12-1-2026, amb l'article «Carles Riera: capellà, filòleg i científic, un renaixentista

del segle XXI», signat per Martí Tresserra.

—**L'Enllaç dels Anoiencs**, 19-2-2026, amb una ressenya del llibre *Català per a professionals de la salut*, de Carles Riera, signada per Lleonard del Rio.

—**Serra d'Or**, gener 2026, amb l'article «Panorama de la literatura religiosa», signat per Francesc Torralba, en què dedica tota una columna a parlar del llibre *Fe i vida*, de C. Riera.

Diaris

Regió7

7-1-2026

«ADF del Bages i el Moianès ajuden en el control de la pesta porcina. Són una vintena de voluntaris que, després de pentinar el terreny per buscar exemplars de senglars morts, ara se centren en la desinfecció d'equips».

10-1-2026

«Moià diu “no” a la planta de biogàs i a ampliar l'escorxador», notícia de primera pàgina, ampliada a l'interior.

16-1-2026

«Premi Rosa Argelaguet per a les enginyeres Estel Blay i Anna Bach».

19-1-2026

«El Ball de Gitanes llueix a Moià». «La soprano Elionor Martínez triomfa en el Concurs Viñas i guanya el dret a cantar a Moià».

27-1-2026

«El Moianès recupera el pediatre després de tres mesos sense plaça assignada».

4-2-2026

«El Moianès haurà de produir 281,5 MW

d'energia solar i eòlica. Més del 94% del total de la comarca haurà de provenir de les instal·lacions fotovoltaïques». «Moià inicia l'enderroc de les Faixes, on projecta fer un centre cultural».

16-2-2026

«Moià museïtza les trinxeres de la guerra civil del pla del Cospinar».

18-2-2026

«L'alcalde de Calders, el més veterà del Moianès, deixarà el càrrec a final d'any. Eduard Sánchez, que suma prop de quinze anys de batlle, passarà el relleu a Jennifer Delgado, tot i que mantindrà l'acta de regidor fins a acabar el mandat».

21-2-2026

«El campanar de Moià, a un pas de recuperar la seva veu». «Moià i Avinyó lideren les rues de Carnaval d'aquest dissabte».

ara

20-1-2026

«Carlota Gurt: tendra, furiosa i premiada», article sobre aquesta escriptora oriünda de Moià.

BREUS

Ampliació de graus formatius i batxillerat al Moianès

El dia 10 de febrer el Parlament de Catalunya va aprovar una moció de Junts per a l'ampliació de cicles formatius al Moianès, així com per a la incorporació de

la modalitat de batxillerat artístic. En la part expositiva es palesa que al Moianès hi ha una única oferta de cicles formatius, cosa que, conjuntament amb la limitada oferta de batxillerat, obliga a molts desplaçaments. Van aprovar-se els punts que

s'enumeren a continuació (els punts 1 i 3 es van aprovar per unanimitat, i el punt 2, sobre el batxillerat artístic, amb l'abstenció del PSC).

1. Ampliar l'oferta de cicles formatius al Moianès prioritzant aquells més alineats amb les necessitats del teixit econòmic i productiu de la comarca.

2. Incorporar la modalitat de batxillerat artístic al Moianès, per tal de donar resposta a la demanda de cada cop més joves que actualment s'han de desplaçar a Manresa o Vic.

3. Fomentar programes de pràctiques en empreses locals per garantir una millor inserció laboral dels estudiants.

Base assistencial del SEM a Moià

El mes de gener l'Ajuntament de Moià va signar amb el Servei d'Emergències Mèdiques (SEM) un conveni per a la cessió temporal de l'immoble de la carretera de Manresa, 51, per establir-hi una base assistencial. Aquesta base de Suport Vital Avançat permetrà de millorar el servei d'emergències a la població del Moianès. L'any 2023 el SEM va rebre 3.578 trucades del Moianès; d'aquestes, 1.452 van requerir la mobilització del Servei Vital Bàsic ubicat al CAP de Moià, i 204 van requerir una unitat de Suport Vital Avançat, que és el que s'establirà a Moià i que serà operativa a finals d'aquest semestre.

Tres Panys, a Madrid

La companyia moianesa Tres Panys, formada per Pau Arissa, Júlia Palau i Oriol Torres, va participar, el diumenge dia 15 de febrer, en l'obertura de la X Mostra de Teatre Català a Madrid, organitzada pel Cercle Català de Madrid. Hi van representar «Imagina», d'Ignasi Garcia, una comèdia amb tocs dramàtics adreçada a públic adolescent i adult, presentada prèviament, entre altres llocs, a la Mostra de Teatre del Moianès.

Exposicions

Jordi Soldevila Segura va presentar «Exposició Grup Vermell», una mostra de la seva obra pictòrica, que es pogué veure del 17 de febrer al 9 de març a la Galeria del Mar, del Grup d'Art Escolà, a Barcelona.

Actualment es poden veure a Barcelona dues exposicions importants en què ha participat l'estudi de disseny de Lídia Antúnez. En el Museu d'Història de Catalunya, fins al mes d'agost, hi ha l'exposició temporal de gran format «El poble gitano a Catalunya: història i cultura», un recorregut pel passat i el present d'aquest poble assentat entre nosaltres des de fa segles. També es pot visitar l'exposició permanent del Museu d'Arqueologia de Catalunya, «Imperium: històries romanes», en què, els recursos audiovisuals i interactius dialoguen amb les riques peces de la col·lecció del museu.

10è Festival de Titelles, a Calders

Del 20 al 29 de març tindrà lloc a Calders la 10a edició del Festival de Titelles del Moianès, sota l'organització de L'Espai Animacions, Centre d'Iniciatives Titellaires. S'hi podrà veure una programació variada d'espectacles de titelles per a tots els públics, tallers, exposicions i accions artístiques. El Festival havia celebrat la darrera edició l'any 2023 i ara es reprèn amb la col·laboració de l'Ajuntament de Calders i la Diputació de Barcelona.

Fe d'errates

En l'editorial del «número especial consulta» de Cap d'Any 2025-2026, on es parla de «la finca que el propietari de l'escorxador de Moià va comprar a un dels propietaris de Castellnou de la Plana» hauria de dir que la va comprar «a l'aleshores conjunt de catorze propietaris de Castellnou de la Plana».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Ona Cócera Gaja, filla de David i de Mireia, dia 2 de gener.

Lian Valentino Quispe Anaya, fill de Marisol, dia 6 de gener.

Àlex Camps Ruiz, fill de Francesc i d'Anna, dia 9 de gener.

Youssef Mouta Sakhri, fill de Mohammed i de Lamyae, dia 17 de gener.

Mamadou Doucoure, fill de Diaby i de Maro, dia 31 de gener.

Quer Sala Vives, fill de Xavier i de Laura, dia 17 de febrer.

Defuncions

Carlos Domènech Belunces, de vuitanta-tres anys, vidu de Roser Guardiola, dia 19 de gener.

Gabriel Arisa Cañellas, de noranta-un anys, vidu de Teresa Fonts, dia 23 de gener.

Josep Costa Serra, de vuitanta-dos anys, dia 23 de gener.

Francesc Bas Nogués, de noranta-quatre anys, vidu de Maria Guillem, dia 29 de gener.

Mercè Roca Tort, de noranta-cinc anys, vídua de Pere Rafart, dia 31 de gener.

Josep Martínez Sánchez, de seixant-nou anys, vidu d'Immaculada Modinos, dia 31 de gener.

Francesc Ferrer Prat, de setanta-set anys, vidu de Núria Arnau, dia 31 de gener.

Lluís Viladrich Gispets, de noranta-tres anys, vidu de Núria Homs, dia 12 de febrer.

NECROLÒGIQUES

A Francesc Bas, amb agraïment Associació Cultural Modilianum

Francesc Bas

Francesc Bas va morir el dia 29 de gener, a l'edat de noranta-quatre anys. Des de l'Associació Cultural Modilianum donem la nostra condolen-

ça a la família Bas per aquesta pèrdua.

A Modilianum vam tenir l'oportunitat de conèixer-lo de prop quan, per iniciativa pròpia, volgué cedir-nos en donació una vintena de cintes de pel·lícula que ell havia realitzat a Moià, el poble on amb la seva família van estiuejar tota la vida. L'11 d'agost del 2019 vam organitzar un acte públic a la plaça de Sant Sebastià com a reconeixement i agraïment a Francesc Bas amb la col·laboració de la seva família, acte que serví per a donar inici a la festa major d'aquell any, amb el títol «Un viatge cinematogràfic al Moià dels anys 70». En aquella ocasió, el públic assistent va poder fruit de la selecció de fragments de les pel·lícules donades; els temes eren els dels continguts de les cintes: diferents anys de la fira de Moià, quan se celebrava amb gran èxit; curses de bicicletes; inauguració de la piscina municipal; desfilades de vestits de paper, carnestoltes, exhibicions de les danses tradicionals, des del Ball del Ciri fins als Garroffins...

Les cintes daten des de finals dels anys seixanta fins a finals dels setanta del segle XX, filmades en 8 i súper-8, i configuren un testimoni de gran valor documental per al poble de Moià.

Les pàgines de LA TOSCA ens serveixen per a recordar-lo i agrair-li de nou el

fet que triés la nostra associació per a dipositar les pel·lícules de la seva realització referents la nostra vila, pel seu interès històric. Per part de Modilianum, les imatges es digitalitzaren per tal de facilitar-ne la preservació i com a eina per a la seva difusió en les activitats o esdeveniments oportuns.

Tiet Gabriel de Coromines

Alícia Arisa

Gabriel Arisa

L'adeu sempre precipita cap al passat. Impacta en l'ànim, afloren vivències que portes posades. Sabies i saps que formen part del que ets ara.

El tiet Gabriel, que formava part d'aquell tou de gent amb la qual vaig passar la meva infantesa allà a Coromines, era un home fort, era el meu padrí: treballador, disciplinat, juganer... Eren temps que semblen remots! El record de molt fred a l'hivern i sandàlies plenes de pols de terra a l'estiu.

Ell era l'home fort que coneixia el cau de la guineu, el jaç de la llebre, el rastre del conill... l'amic dels gossos: agafa l'escopeta i se'n va a caçar!

L'home fort que matava el porc i que pastava la carn per a les botifarres. Sem-

pre que faig la pilota del caldo me'n recordo i la pasto amb aquelles ganes...

L'home que llaurava amb dues eugues, la Menut i la Baia, i que de vegades se m'hi enduia. Un dia al pla de l'Embut, mentre anàvem darrere l'arada, solc amunt, solc avall, m'explicava com uns àngels van llaurar el camp al sant patró dels pagesos.

L'home que feia buscalls amb el seu germà petit, xerric-xerrac, xerric-xerrac... Aparta't d'aquí, no veus que et farem mal?

L'home que se'ns enduia a buscar bolets i que ens va ensenyar a respectar el silenci del bosc, el silenci que també servava secrets ben guardats.

I després a casa, tots a taula, de vegades rialles i, de vegades, conversa de grans: la canalla a callar fins que les gallines pixin! A l'hora de sopar, sopes cada dia, les que m'agraden tant ara i que de petita no em podia acabar. Tots se n'havien anat a la vora del foc i em deixaven sola a taula amb el plat al davant. L'home fort m'asseia a la seva falda i me les paixia, mentre m'explicava el conte del Robert i les cabres. No veus que si no te les acabes seràs xica mica camacurta i ballarica?

Els capvespres foscos d'hivern, de vegades, s'asseia en una cadira allà a la cuina, em feia posar els meus peus petits damunt d'un dels seus, m'agafava les mans i alçava la cama; jo m'enlairava bo i dreta dreta al ritme del seu: *Serraminaire* me fan ser per a guanyar-me alguna peseta, *serraminaire* me fan ser per a guanyar-me algun calé...

Adeu, tiet, sempre seràs amb nosaltres!

Març 2026

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

GENER 2026

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	5,8	-0,9	2,5	3	3	4	E	6,6	
De l'11 al 20	10,0	3,5	6,8	2	4	3	E	70,6	
Del 21 al 31	8,3	2,1	5,2	2	5	4	NE	35,8	113,0

El dia 24 van caure 6 cm de neu. També va nevar el dia 5 cobrint lleugerament el terra.

COMPARATIVA GENER 1926 - 2026

	Gener 1926	Gener 2026
Mitjana de les màximes	8,0	8,1
Mitjana de les mínimes	0,9	1,5
Temperatura mitjana	4,4	4,8
Màxima absoluta	13,0	14,6
Mínima absoluta	-8,0	-5,9
Pluja mensual	11,2	113
Pluja màxima en un dia	5,3	29,8
Dies de pluja	14	17
Dies de neu	2	2

Les dades meteorològiques de Moia actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la web gestionada per la família de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoia.cat*. També es pot seguir al Twitter (@MeteoMoia), al Facebook (Meteo.Moia) i a Instagram (@elmoianes).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **9 d'abril**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sant Antoni, 14 08180 MOIÀ	 <p>el casal CaFè - Bar</p>	Tel. 93 830 03 02
-------------------------------	---	-------------------

Per a dents
més blanques

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'ènèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

FORN I PASTISSERIA
CAL BOU
Des de 1885
MOIÀ

C/ Sant Antoni 11 08180 Moià
T. 93 830 01 46

